

Cap-104 (9)
**LIBRAIRIE - PAPETERIE
JOSEPH GIBERT**

Carnets

**SERIE
STANDARD
VELIN**

1960

96 PAGES

P O I T I E R S
7 et 9 rue Gambetta
T O U L O U S E
3 rue du Taur

CLERMONT - FD
42 av. des Etats-Unis
B O R D E A U X
14 rue Duffour-Dubergier

MONTPELLIER
6 rue de l'Université

**pour vos études
et aussi pour vos vacances**

NOUVEAU LAROUSSE ÉLÉMENTAIRE

Ce nouveau dictionnaire de 1 150 pages, 13×17,5 cm, abondamment illustré (1 700 illustrations en noir, 55 planches hors texte en couleurs et en noir, 9 hors-texte cartographiques en couleurs) compte 43 700 articles répartis en deux sections : « Langue », et « Arts, Lettres, Sciences ». Il vous est tout spécialement destiné.

Le vocabulaire allégé des mots désuets s'est enrichi de mots nouveaux, de termes scientifiques d'histoire et de géographie que vous rencontrez dans vos manuels et dans vos lectures. Une large place a été faite à l'automobile, à l'aviation, au cinéma, à la radio, à la télévision, aux sports. L'illustration est entièrement nouvelle.

La partie ARTS, LETTRES, SCIENCES a été, elle aussi, renouvelée. Un choix d'articles conforme aux programmes scolaires, une rédaction succincte et précise, tels ont été les soucis constants des auteurs.

MÉMENTO ÉLÉMENTAIRE

Cette encyclopédie vous apporte en un volume une masse de renseignements sur toutes les matières que vous étudiez : grammaire, histoire, géographie, calcul, sciences, dessin, musique, etc.

Ce livre peu encombrant vous évitera bien des erreurs et vous sera un excellent aide-mémoire de l'enseignement de vos maîtres. Vous le consulterez encore quand vous aurez terminé vos études.

Larousse a également pensé à vos loisirs avec sa collection « **CONTES ET GESTES HISTORIQUES** » qui rassemble en 50 volumes, une suite de récits passionnants : A la découverte du Pôle Sud ; à l'assaut de l'Himalaya ; l'épopée aérienne de l'Atlantique Sud ; Jean Bart, etc.

Catalogue gratuit sur demande chez tous les libraires

ÉLÈVES DE TOUS AGES - PARENTS,
EN COURS D'ANNÉE
de JANVIER à JUIN,

PROFITEZ DE NOS SOLDES et OCCASIONS

RABAIS de 70 à 90 % sur Prix Neuf

VOUS TROUVEREZ :

Si une matière vous intéresse :

des livres complétant le programme.

Si une matière vous arrête :

des livres de base simples et élémentaires.

Si vous ne saisissez pas une explication dans votre manuel

un autre manuel de prix minime vous l'expliquera
différemment.

Pour la maison : des dictionnaires complets de latin et de grec
pour la moitié du prix d'un lexique neuf.

Pour les Jeunes : Notre bouquinerie de livres à découper, à
partir de 20 francs.

Tous les auteurs classiques Français, Etrangers et Anciens :

Dans toutes les collections de Petits Classiques
En éditions cartonnées et annotées au prix des brochures.

LIBRAIRIE CLASSIQUE JOSEPH GIBERT

Rez-de-Chaussée — 2, rue de l'Ecole de Médecine

à l'angle du 26, Boulevard Saint-Michel

Taine, otinade, coral, majada, apires

Pour ceux qui ont la santé
un mauvais bonbon est
à supprimer.
Un "Pierrot Gourmand"
est à ordonner...

EN VENTE DANS TOUTES LES BONNES MAISONS

Pour tous vos bonbons, exigez bien le mot

PIERROT devant **GOURMAND**

*Marty, del pis ou li hapuè le redressé
de lui rêvister*

COULEURS
BOURGEOIS
AINÉ

Flashe

COULEUR
POUR LA DECORATION
GOUACHE INDELEBILE

PARIS
B
DEPOSE

18 Passage du Génie

PARIS XIIe

1960

- 6 jànce -

La nova de la mort d'Albert Camus m'impressionava enormement. ~~El~~ això tan possible: la mort, em sembla impossible tractant-se d'Albert Camus. Em sembla mantida la possibilitat d'una mort tan atapidament depenent de l'atzar.

Camus era un dels millors amics, un dels grans amics que, amb Caston, tenia a França. Camus, però, era més energic que Caston. No i pensés com sempre, Caston s'havia aturat després que el alemanys el deixaren per mort en un carrer de Tolouse. L'atzar tot - atipic a les portes de la mort - no feu d'ell un covard, però d'afectat.

Camus, no se si perquè durant la Resistència i la lliberació no vaixix de la lluita sense una esparapada - malgrat haver-la afrontat amb un escarpe i una dignitat admirables - tenia més energia.

L'havia conegut a París l'any 1946, quan jo hi feia un retmanat: "Heraldo de España", en el qual ell hi col·labora.

Quan vaig dir-li que demanés el preu que volgués ~~per~~ per la seva col·laboració en context, en castellà: - no vull cobrar res. Tractant-se d'un article com el que em demanien i per un periodista redactor per republicans espanyols, no vull cobrar res.

- Partien molt bé d'espanyol.

- E des de la meua mare es espanyola.

Després el veia ~~XXXX~~ paíubi cada dia quan jo era a París. O sigui: mentre durava la vida del periodie del qual jo era redactor en cap... des d'Al - les - Therme.

Hi havia proposat un pis a París, al Faubourg Saint Honoré, que pagaria d'administració del periodie. Vaig refusar: no podia deixar el caloret d'Al - les - Therme, car si la gent hi era atipida i menys creable

el Secret en canvi, era esplèndid. Altrament,
la proximitat amb Andorra, tan útil als
aïms del magasin em convenia més que no
par París. Vaig proposar a Rubis, director del
periòdic i un tipus veritablement extraordinari,
que acceptara el càrrec que m'oferia amb
les condicions següents: passaria deu dies cada
mes a París per a deixar feta la Revista, men-
tual i els números del setmanari; ~~per~~ amb
paparien els viatges, s'estada a París i el
taxi, car mai no he volgut servir-me del
metrò. Havia posat totes aquestes condicions
per a que amb dignitat que no. Però em
dipendia que si hi em sapia acceptar.

Mai no m'havia tractat tan bé, tan a
cor de rei, com en aquell periòdic. M'instal-
laren a l'Hotel Verbe, tocant a l'òpera, que
havia repuntat per als diplomàtics i periodis-
tes estrangers: el dormitori, un saló per
a rebre les visites i el bany. ~~Al matí~~ al matí,
telefonava al creuer per a que el criti-
ria em carregés un taxi que, com havien as-
segurat, tenia tot el dia. Dinava i sopava
al Café de la Paix, a l'antropòl, que
havia estat posat al servei de l'Entesco.

(al Verbe vaig conèixer el novel·lista Eric
Maria Remarque i a l'actriu Hannelore Die-
rich) Tenia sempre oberta la caixa del
periòdic. No em podia queixar.

Tot això, és clar, em placia - sempre es
més plaent el confort que la misèria - però
no m'interessava massa. El que m'interessava
eren les noves amistats: Sartre, Aragon,
Paul Eluard, Claude Morgan, Francis Jour-
~~dain~~ dain, Aveline. (Sense oblidar les velles
~~amistats~~ - Jean Richard Bloch, Jean Cocteau, Ruha-
mel - car, moltament, no se oblidar. I en-
tens. Sobre tot Camus, que publicà a Heraldo
de Espanya el més bell, el més noble, el més sen-
tenciat article del que a França s'han escrit recent-
ment es republicans, supranat.

Juan Heraldo de Espanya i la Revista

cessaren de publicar-se, segurament per manca
de diners - malgrat que Rubió em digué que
perquè no volien, i per tractar-se d'un estranger,
donar-li més papers - Camús i jo ja erem
grans amics.

~~Quan Rubió vaig arribar~~ se retornà a ex-les
Thermes, on encara hi vivia viure dos anys - i hi
arribà a acceptar l'appartament requisat
que Rubió em oferia a París, passada l'expulsió
de la Llibertat i les ^{grans} misèries segans de habitar
perdut el crèdit, me'n havien tret a cops d'
escombra! - no veia a Camús ni parebè-li a-
minir. Perquè li havia d'escriure! Ell feia la
seu via i triomfar i jo, des d'el meu caló d'el
l'aliège, est-herant el seu triomf, tan merescit
i guanyat tan dignament.

Escrips, no menant - una jo tot-hilitat-ha, per
obra i ploma de Raymond Cantel i Serpe Seris, -
professor a la Facultat de Lletres de Poitiers, feia
frequent estades a París i afirmava la amistat
amb Camús. Un dia, dient ell i jo amb Ma-
rie Casals, em preguntà:

- Què fas?

- Un llibre que voldria publicar desgraciada,
que no se pugué publicar i que serviria per
a acabar de tancar-me les portes de l'Espanya
franquista: Tierra sin primavera.

- Quina mena de llibre és?

Li vaig explicar i l'entenia n'hi llegia al
g quatre o cinc capítols que tenia escrits.

- Això es molt bé - em digué - Tradueix-ho o
fer-lo traduir al francès i jo, d'el l'of, t'hi
farei un preloq. M'apuntaria per un preloq a
aquell llibre teu.

~~Ja~~ ara, amic, em anava a la Facul-
tat, obes el dia i, amb pasme doloris, t'e-
peix que Camús - la meit noble i meit peca
consciència - es morí.

La via de la llibreria em preguntà:

- Què té? Que es troba malament?

I jo li diré, malgrat que les llibreries no em

travai in:

- ho, no as rís.

{ eia tant!

Albert Camus ja no podia escriure el proleg
del meu llibre. Però ~~però~~ si aconsegueix.
publicar - to hi posaré: Prèfau de Albert
Camus. } una pàgina en blanc.

~~Però~~ Te m'is d'home qui s'indigna sou-
vent.

Mais l'indignation est salutaire.

He acabat el ^{l'ia} ~~l'ia~~ volum de Historia de la meua
vida i el meus fantasmes. Me'n manquen dos més:
la República, la guerra, l'exili.

(Pel que, per què hi dic d'home i cal que he
viscut, i per com ho dic: amb una sinceritat absoluta,
sense contemplacions, l'obra tindrà una certa im-
portància.

no habituar-se a rís.

hi renunciar a rís.

Frankfurter diu que "Seu protegiu el infant,
el ébri i el Estat Unit".

nos n'acions que cette religion: l'amour,
et nous voyons qu'elle est mortelle, et la
mort même ne nous guérit point. l'homme, concert
de femmes, meurt freiné de toutes les femmes, et
le désir, impitoyablement rastaqué, freiné de toutes
les fontaines.

Uns dies a París, que - malgrat un tenir el
prejudici babau i provincian de que París ho es
tot - sempre resulten tonificant.

He vist (arreu, Molla Lynch, Octave Madalet, Subramel,
que ja ara molt vell i ha passat de moda - i la
"nouvelle vague" que, i conoti que no ho dic per
esperit burlat - però el llibre del qual, sobretot
el talavia i el Parpucier, encara es poden lle-
xir molt agraïdament.

(no em fa cap gracia.

J'he vist a Carrion, que v'ha tornat a casa - amb la filla de l'edifici Rautier, molt bona dona - segurament per a oblidar l'infern de la vida amb la primera dona.

J'he vist a Lolot, que em diu que ~~no~~ Nouvelle d'ouverts de l'andorre es ven molt bé i v'estimant a - i se'n deu alegrar - de que no hi hauran olives.

Ho he volgut, en canvi, veure amb el Wurmer. Ho he convingut, car això m'és igual - tot-hora pot ésser el que vulgui sempre que no perjudiqui a un tercer - amb la premissa, per que faci a Caston, el crec un mal home.

Vist també Garcia, Hualimou, el Hualat, tot els refugiats catalans. Garcia i Hualimou, molt dignes. El Hualat, políticament, una mica coratós, ~~hi ha d'haver de tot en aquest món però molt bon.~~

Retornat la vidua Compagny i topar amb ella a casa dels Hualat. Ho s'havia vist des de la guerra. ~~Xxx~~ ~~xxx~~ ~~xxx~~ Vidua del President Compagny, no es veia com Gaston, Tenadellas, Pi i Suñer, Puig i Ferrater. Ho és pobre i treballa en una casa de modes.

Hi ha contat la detenció de Compagny a la Baule, entregat pel govern de Vichy a la policia de Franco.

Tal vegada es complau una mica - inconscientment - en el paper de víctima; tal vegada - inconscientment - fa una mica de comedia.

És difícil no fer comedia en un moment o altre de la nostra vida.

Retorn a Poitiers. Retorn al treball. Ite-sament, considero el treball com el millor estai. Fortament s'hiverna no es marca des - la pens diu "molt cru" - i no es cap sacrifici llevar - es a les críes del mateix i fer el curs a les dones.

Ho he començat encara, com voldria, el setè volum de l'història de la meua vida. Les escriv

articles periodístics: molts per a publicacions
espanyoles de d'empresari, que no cobren però que
en veritat en el deure de no refusar; altres per
a revistes d'Amèrica, que en paguen molts
62.

Tal aplegar uns pocs d'òlars per a les
vacances.

Llegit uns assaigs d'artística de Victor Bosch,
astorinat per soldats de Hitler en complici-
tat amb els militars de Petain.

(La corvée de cada any ^{que} quan hom i adreça al
seu veïnatge - que son molt pocs - ja no és corvée:
les tarifes i taxes d'any nou, hi ha d'escrivre
unes de setanta. Què malheur d'estre obliga-
tòriament diabòle!

Traballos en franc de l'hothelmen. Volia fer-
ne un conte i ~~un conte~~ et conte es convertí
en una novel·la que, tirant curt, tindrà
tres-centes pàgines.

Fred, un fred viu, intens, tal com coneix
a un hivern autèntic i no a un hivern
tan sol nominal. El fred, però, es tòmic i
el suport bé. El fred pot combatre i més facil-
ment que la calor: amb uns de molts cos, amb
una taula ben recida, amb un bon còmpas
i un bon calvador, amb el foc de la xemeneia.

Quan hi ha marxat men tindrà al bon
costum de no moure'm de casa i de estudiar
ja hi saben i no m'esperen.

Molts motius, quan tindrà classe, ~~la~~ a en-
sair de casa veig la ciutat embolcallada
en una capa de boira platejada. Les torres
d'espelma i convents, de pissarra color de plom,
foraden la capa ~~de boira~~ de boira que al
cal, a intermitències, un sol perue pinta
de clapes rosades.

~~Je ne dis pas~~ L'obra de Bernard
Vance au plan, et d'ici, mais ne m'enthousiasme
surtout pour la d'altres escriptos. (Est a dire
que la prefereis a la de Chesterton.)

~~Le docteur~~ Bernard Vance ha dit: "C'est pour l'
unique epistole digne de Thucydide que tu as eu
la historia d'Anphitrua et que la Societat Filas-
monica de Londres, envoie cent livres sterling
a Beethoven quand Beethoven est malade de
mort, mais apres et l'unique epistole que moi
ne exmenter el historiador."

Tampois ne m'enthousiasme surtout Beethoven
Brecht que ora, mais par trobisme que par autre
cosa, certa de morte. Mais Beethoven Brecht ~~de~~ avou-
elle pour "tota el familiar, est desobrie l'insolite;
tota el quotidian est desobrie l'ineffable".

Que es el que je probare de fer en la come-
dia la morphose mais maxime (Titot per criti-
mal et une obra que je je temps cult avouire)

Rebords que Paul Valery, tan senyor i d'una
tan extraordinaria simpatia, deia: "Entien a
l'este venidor de recubos"

Par ocation j'irais toujours au secours
des victimes.

a propos de mes romans écrits en espagnol: j'ai a
deux sortes de roman: celui du roman-pole, ou
le sujet disparaît dans le style (il y a de
nouveau roman) et celui de la simplicité. Je suis
du côté de l'aveu. De l'aveu collectif, cela
ou sans dire, j'espère en me battant pour moi,
j'ai l'impression de me battre pour les autres.

Pour ajouter à Maria Anna: L'œuvre présente
est fin parachevée. Et d'ici que parachevée la parachevée.
Les restes et demi. L'autre sera demi.

Pour l'article sur les traductions du nouveau
roman espagnol, qui ne vaut pas grand-chose:

se ne comprénde pas la politique des éditeurs
qui publient beaucoup trop et, semble-t-il, sans
discernement.

Si, l'Esperanza francesa es més civilitzada, per
més hach, que l'Esperanza, veritablement set-
vadora. Ho obtenim, però es després d'alguns passos que
quan es venen els seus llibres, contribueixen a
la subscripció Henry, al mitjà falsari, i a l'her-
donació en metàl·lic hi s'afegien aquelles cris-
tians paraules: "Per a una col·lecció dels pens dels
dits fets amb vista de futur."

a propòsit de la "nouvelle vague" del nouve-
man espanyol, dont la lectura deien a cada
jour plus monotone, citar es mot de Raimy de
Gouernment: "Après l'écriture, c'est une précaution
que prendre le temps à autre les écrivains mûrs,
ils la croisent comme: elle est le signe de leur
méditation et l'aveu d'une tristesse"

S'acorda. Se ne fau pas se rendre l'esclave
de l'écriture, mais la respecter c'est au
fond, l'ignorer de la façon la plus prochaine.
Partant, preuve d'impuissance.

Te' ras Raimy de Gouernment. Si seau l'es-
tit era t'home, acrí l'abundància d'artil es
la manca de personalitat i la millor ma-
nera d'aver un més, un de tant, en el
mon gris del "tot-hom".

Dinar a casa el Compsy, que son, ^{després d'}
amici dels meus, es que tinc en més simpatia. ~~Però~~ El
Compsy, molt intel·ligent, molt liberal, saben de segurs
sense mica d'assumpte.

a més de la meua esposa i jo hi ha dos
convidats més: un alumne meu, d'unan, meua,
que viu com un infant i, en (de ir), al pue-
o cervoso, ben hat, i l'abbé Henry. ^(non)

L'abbé Henry es un sacerdot tan simpàtic com
el Compsy, col·lecció dels pitjors de Neuville, que, tan-
hi van a vista com un - all no es hi expia

que hi vagin - d'ortimen molt.

Parlein d'escriptors que han estat a Espanya: Ford, Brown, Wright, Gautier, Sumas, Mérimée, Montmerlant, Barres...

(L'abbé Fleury em diu:

- Generalment, els escriptors francesos no saben veure ni comprendre Espanya. Barres, que tenia talent, Sumas, que tenia prou, i Gautier, que possia un gran sentit de l'observació, són més o menys acceptables. Mérimée no sap res, absolutament res del pitaner. Montmerlant, pedant i vanitós, és insuportable.

La primera vegada que un francès em parla així d'escriptors francesos.

Annette, ciutadana de casa i orna, malalta - polimicitis - que serà personatge noble en la meua comèdia. La marepasa més marepasa: ulls blancs, color de taca, parols negres; front ample amb rams de vens d'un blau aigualat a les tempestes; un posat greu i sferic; mans de vella, molt petites i de pell tendra i prima com la del nadon; en per la casa estintolant-se en els mobles.

Pobles tristos de Vendée, on la vida deu ser horrible.

El gran roure de Chatillon.

Les rimes de Parla Blanca - tinc tots els papers del seu preu, - a Tiffauges.

Hantes: Charette, Carice, Brode, - que volia que l'entressin dalt d'una de les torres de casa seva, magnífica, per a veure, al mar-negres.

Vendéhal diu que "l'única excusa de l'eu es que no existeix".

Quanta pena vine d'aquesta excusa!
Quanta pena d'innuocència i cruïda,
que ha plantat una creu a la dataina.

Generalitzo.

— Selon Camus, la mort d'un enfant c'est la chose la plus injuste de la terre.

— Sartre et lui, Camus, ont su tracer la ligne de démarcation au-delà de laquelle l'espérance commence.

— Le divorce entre l'homme et sa vie, l'attente et son décevoir, c'est proprement le sentiment de l'absurdité : Camus.

~~Parfois~~ Thom dit que j'en écris peu-
tant en Camus apertes paroles de Kierkegaard.
— L'existence et que nous so.

(agit) ^{au} les Poésies de Kierkegaard:

Dancien com et les vaines,
entre et saints et les putes;
dancien entre et nous et Dieu
... Tot es que beneceixen a signalden a l'exist
... Han creat leur Dieu de la pol.
i que te, bones, d'istany que se's hagi desfer en
... on la vida es petifia v'abon la Dei.
rol?

A sendorra d'ineu:
ovella encada, malalta. (encada, de me)
Rostimells un es tract de carabada fregida
Pardins xerres un los d'alta muntanya.

A la sen d'Zepell, pare a l'epre, en ave
molt pintoresc, digne al seu museu un dia
de marcat que es afers habien estat trus:

— Peru v'ha acabat l'estalviat!
i entantats a l'hospital meojoien mitja
alengada ^{cala} m, un pot de vi i un tros de

na.

S'habien acabat l'ortolanas!

Vine' es un ~~altre~~ del caricaturistes de "L'Express" que, per irreverent, s'aperta a dir les ires de Mauriac, un dels escriptors francesos que intel·lectualment i moralment em sembla més digne de respecte. Però en el Mauriac cristià apareix l'altre jo d'iria que involuntàriament - l'home d'espècie, que popnas vegades es l'home del Crist i la creu Mauriac, d'aspecte tan obert i tan lliure, pren, al ull de qui no el coneix bé, l'aspecte pot simpatia d'un clerical.

x
g
Vine' es un caricaturista bon cat que repui tot caricaturista ~~que~~ responsable de la seva funció: irrespectuós, ferdament agressiu que es llança joïcament a l'atac de tot el que la pot irritar de pambals: l'Ecclesià, l'Episcopat, la política, el ric, el polític venal, ~~etc.~~ ~~etc.~~ el peclant, el que dispassat de soci...

Vine', que es molt jove, sap ser jove - cosa més difícil del que sembla - amb un coratge admirable per a dir no a la Hejosa, a la hipocresia, a la brutalitat, a l'injustícia amb les seves ~~caricatures~~ caricatures d'un protege en la major que s'apropien i feririen. Si el lèixisme triomfa a França Vine' pagarà amb la vida aquestes caricatures.

Vine' il·lustra moltes vegades el "nivot" amb textos d'igual ferocitat.

Un d'aquests textos del sixi: "Je ne sais si le contraire du mot cauchemar existe. En tout cas je viens d'en faire un!... j'étais propriétaire d'un cinéma qui affichait des films très commerciaux. Il y avait toujours une queue pipante que on y donnait des séances gratuites toutes réservées aux membres du clergé, de la force publique et aux militaires d'active. La salle très voûte n'était qu'une enorme trappe. En tombant, il venaient tellement que ceux du dehors pensaient qu'il applaudissaient, et tenaient à entrer aussi. J'exécrais de refaire ce rêve ce soir là, à

mon travail, le trou n'était pas encore plein "

[Légit et théâtre d'Arthur Miller, auteur
que m'intéressa un peu: un peu mais que Tennessee
Williams, que m'intéressa peu. Par un dix
sept.

Arthur Miller est un grand dramaturge, et
un grand écrivain d'après O'Neill. L'athée est
un objet sexuel que tous monstrent - un pas
par superlatif, oh, oui! - en fait une seule de
fastid.

Arthur Miller, que nous m'explique avec beaucoup
conscience avec une dona comme Marilyn Monroe,
d'un côté avec les séducteurs, avec les plus artist
complètement d'accord et que prouve que nous es, com
tant athée, un commercial du théâtre:

"Une œuvre de théâtre m'a de représenter en
la totale force des vrais sentiments.

"L'important est pour le découvreur l'équilibre en
tre les forces de la lumière et les de la ténacité.

"Mais comme au théâtre on peut être si proche
du théâtre et de la vie."

Autre fois nous dormons malade. Un peu, ~~un peu~~
car en nous tant toujours que peu: malade.
En réalité, mais, à présent, car toujours, si
en dessous, nous, nous et nous.

Reçu de Buenos Aires un livre d'un au-
teur anonyme: Los vientos del capitán, édité
par Corrado.

Vents sans rime ni mesure, mais
par un et que palpite une attention
propre. Vents de fortune, nous nous en
faisons nécessité d'extraordinaires que les
son, en et font, en un et nous: et en
pays et nous es nous, et un si de en
certains facteurs: en certains critiques de la œuvre
caricatureusement par l'admiration nous
faut: "Oh! ah!"
Poder peut et qui admire les et que es nous et

no sap que quan la poesia no es comunicativa
no es res!

L'autor anònim - perquè no donaria el
nom si es un tan pur poeta? - escriu:

"Ves estas manos. Han medido
la tierra

(...)

y sin embargo
cuando te ~~vas~~ retornen
a ti, pequeña,

(...)

no alcanzan a abarcarte"

§ Després:

"antes de mi
un tiempo celos.

Van con bien hombres en tu cabellera

(...)

Tráelos todos

a donde yo te espero:
siempre estaremos solos"

§ "Te pudies recta como
la espada o el camino"

§ "si me apartas tu vida
indolente
aunque iras"

aquesta poesia, aquesta poixantia, aquesta
còl·lita plenitud d'expressió, i com un lluny
de la mediació impersonalitat del que neta-
den per fer a una personalitat cercant de-
tesperadament al cap de les escombres de
l'extravariació!

L'espectacle de l'empirisme és Martinis i po-
tesa, ~~des~~ Robert a Amèlia. Política de nostre
baix, de carnes de barriada, - talment com
si no hagués passat res - política circa de
l'apartat

diàries per si, cretètics per ella, caralles

de ci de là.

Pensar que a Mèxic (una barriada com Far-
reras i Suria n'han fet un personatge!

ho es d'estranyar que amb una pens ai-
xi, tan mediocre, tan vulgar - mediocre i
vulgar en el sentit intel·lectual i en el mor-
tal - tot se'n hagi anat en orris.

Per a l'article sobre la "nouvelle vague" es-
mentar l'opinió, severa però justa de Paul
Baugouvent, director de "Presse Universitaire";
que fins a canceguera, redactor de l'Express:
"A. J.: Pourtant on en publie beaucoup (de vo-
lumes)

P. A.: Et il en sort énormément dans les
premiers des éditeurs. Faut le préciser,
de clairs, quant au marché réel

A. J.: Mais l'éditeur n'est-il pas ~~un~~ aussi con-
pable, puisqu'il accepte de mauvais
livres, pour des raisons économi-
ques et autres

P. A.: "Et autres", comme vous dites.

A. J.: Quelles autres?

P. A.: Dispensez-moi de répondre...

~~Admettons~~

Aquant interviewe apleta et perplexe un esti-
ta com Gathimard publica tantes mineres que
sorges un es venen.

Beethoven. (Cinquena sinfonia.

Recordar que l'any del pis del carrer
del Faubourg Saint Honoré on Rulís - trapella
per simplicitat - havia instal·lat la redacció de
"Mi Revista" es deia Mateu. Per quines combina-
cions extrafoliaris - les de la Picaresca - Rulís po-
dria fer-ho amb el pis de Mateu? Fora divertit
exhibir-hi.

El pis era magnífic i estava decorat per
Creixams. Mateu havia de deixar-hi fugir
de París quan la Lliberació. Mateu era un
vallès de Terrassa, com Camps i Camps, i, com

riam amb un indiferent.

Voldria que fos així perquè així es sentia men
i ho es ficard. a ficard, però, et coneix més.
~~Ha~~ L'he ajudat a fer-se.

Cada dia s'accentua més el domini de l'ho-
me econòmic.

I ens queixavem del pobre senyor Esteve!

L'any 1939, inici del segon exili, vaig conèi-
xer Paul Hizon, que formava part d'un "Comité
d'aide aux écrivains républicains espagnols" i
acabava de separar-se, ~~estava~~ com tant al-
tres intel·lectuals d'aparell farien, del partit
comunista. Era un home de gran integritat
intel·lectual i moral. Me l'havia presentat
l'artista Jean Richard Bloch.

~~Ha~~ ~~existia~~ ~~en~~ ~~un~~ ~~en~~ ~~un~~
mateix camp de tuita però ens separa en
el camp d'acció.

Al Paul Hizon se li veia: jo Hegeix es
seu fill: adon acabie, La conspiration, Les
champs de parole. Lectura tènica per al mo-
ment d'interès i defalliment que, per tot,
en mi no existeixen. ~~Però~~ Lectura tènica per
com l'obra es manifesta de l'ira i l'indigna-
ció, dues forces que ens salven de la me-
disocràcia. És possible que, en una determi-
nada ocasió, el mediocris cridi. El crit
del mediocris, però, es crit sempre així,
~~per~~ baladria pàrrub-la. L'indignació
amb crit i sentit, és altra cosa. * (l'indig-
nació i l'ira - pents en Cerdueu -
son nobles. Un dels meus apells més legítims
~~Però~~ ~~est~~ ~~de~~ ~~saber~~ ~~indignat~~ ~~me~~.
Mentre en sapiga, mentre no em deixi caure
a l'alisme de l'atralitació, però jo.

Paul Hizon fou amic meu perquè sabia
indignar-se. I jo amic d'alt perquè en
aquells primers dies de l'exili, tan trist, ho
per indignació em donava energia, em

restaurar.

J'aprends libres que ala Hespéro em restaura-
ten el Paul Kizau d'apualt Hies d'interesa i
desorientació, quan tot semblava finit.

En apunt llibre, sin Paul Kizau: "Que pas
une de nos actions soit punie de la cotile. Les
loisirs pour respirer, les vacances de la nuit
sont des heures perdues, des retards dans le
combat [...]. Il ne faut pas craindre de haïr. Il
ne faut plus rougir d'être fanatique".

J'ajoute: "Nous prouvons par notre existence
même et par notre infatuation que les
méchants sont toujours punis et les bons toujours
récompensés. Glorieuse, apaisée, la gauche
venait d'entrer dans cette inflexible aporie
qui la met la même au tourneau tripe sans
plus tard au son des fanfares militaires et
nous, pauvres gens, nous lui trouvions comme
mine. Des soldats et des politiciens venus d'
Angleterre et d'Algérie écarquillaient dans nos
yeux la Résistance". Paradoxes que en recordan-
les de l'acte: "Il tout de gauche, bien en-
tendu, de cette gauche dont aujourd'hui
se détournent leurs fils, car croit-on qu'elle
puisse attirer les fils, la gauche, se prend
cadenas à la renverse, où les veng se sont mis?
Elle que, cette charogne; les pouvoirs des mili-
taires, la dictature et le fascisme naissent
ou ~~naissent~~ naissent de sa décomposition".

La Libération ha estat una festa sinistra,
una ~~gran~~ gran saute de discursos, una festa
major de ximples i de lladres.

La Libération oblida el consell de saint
just: "La Libertat és la que ve per al que
artimen la Libertat" i abolia la guerra
de les dretes, que a França, que en calien ar
viena d'un sac de l'home que trepitja a
cada instant, ar la guerra més infecta i
verinosa.

Un cartell amic meu, Angel Ranz.

me ha dit aquesta copla, que canten a l'en-
ria i que me'n recorda una altra, molt
temblant, de Rosalia de Castro:

Ja viuen els repadors
de repax de tierra baxa,
muntos de hambre, y sin dineros
y hantos del agua de cratta

Soc un escriptor que té més amics entre els
lectors que entre els escriptors. (Un referencio
al de casa, tan limitat pel casotisme) i com
els amics són molts, crec que no tinc deus a
queixar-me.

Com tot el "home providencial", o que, per
beneiteria, es creuen providencials - anant a
arribar provisional - de fante als petits.

El providencial es sempre provisional.

El Híbre ha de naixer i créixer com una
humana criatura.

Malgrat els anys, no em sento marca lluny
del "mezzo del camin" de Dante ni de la "hälfte
des Lebens" de Hölderlin.

Tal vegada perquè, com he dit ja altres vegades,
he madurat tant.

Madurera ajudada per l'exili

Després en un volum de versos - molt bons - de
Luis Cernuda:

Somargos son los días
de la vida, viviendo
sola una larga espera
a fuerza de recuerdos

En la tierra imposible que a su imagen te ligas
para de ti averjarte ...

I se de aquella tierra lo pagas con un
verbo
de ninguna.

Hay la vida morimos
en ajeno linón

Us digas que us superabes
tots ells en el principi,
i accepta, com si iguals,
ls esperats y ls vivits
(Com en una copla. Tan popular - i tan
profon - com acc una copla.)

Significat i cratge del poeta:
Se qué tates estar ja taler:
santa tus aire fidelmente

Has mira como et abla a la ventana
te convoca a viure sin paus otho dia.
Pues el mundo us aplaude al dardichado,
reuerda la tonica y, com aquel que aguarda
algate y ve, sempre aqui nada espera.

Tot escriptor que, com l'astre, pugui dir
sense mentir "je suis ce que je suis" s'ha
de sentir agutis d'as viures.

En literatura, com en tot, la tècnica
compta, però no ho es tot. L'observació per la
tècnica ~~però~~ es prova palera que l'escrip-
tor vol emplenar amb el que sigui la vida
que hi ha en ell

Santa crea l'Infern per a llançar-li
tots els seus enemics.

Angel Ferrán, bestiola veïnosa i escriptor
sense cap gracia, encara viu. Ho veig en un
article que publica a la revista Vida ~~XXXX~~ Ho va
~~extremament~~ parlant - malparlant, es clar; mal-
parlant en tot es sentit. de J. M. Espinas.

M'hadien dit que estava molt malalt.
S'en arren cert allò que dinen de la
mala herba: que mai no.

Fa molts anys, a Barcelona, hi volia
tenir el cap a Cartumades. En tot us

haver-hi fet.

L'empipador que, com parla amb païrrei totes les Hespèr romàniques, et català no tingui article nentre.

Després de molts anys de no saber res del pobre jove M. Francis, he vist la seva signatura ~~en~~ al peu d'un article - que no he llegit, es clau en un periòdic català publicat a Amèrica.

A jove M. Francis s'ha de dir que tingut de redactor a "La Humanitat": heu un ximple que, ~~amb~~ ~~amb~~ amb ànima de criat, em venia sempre amb afalaps. Quan em varen treure la direcció - per a porar-hi l'indisculpable jove M. Marçip - el afalaps de Francis foren per a mi Marçip i a mi, - pobrissó! - em tenia per un pualter al punt d'acabir per pagar el delicta d'haver estat director. La cosa vaig veure que, a més de ximple, era mala persona.

Després vaig tornar-lo a l'exili, més ximple que mai, tal vegada perquè no podia fer més a ningú, i llavors com sempre el xarisme més truat.

Ara veig que es a Amèrica i, com si Amèrica fos un conest de barriada, parla de Catalunya, de República, d'Espanya Republicana de Catalunya.

Com si no hagués passat res.

~~Què trigueu a morir-se de ximpler!~~

JAMES JONES es un escriptor americà molt interessant. Interessant pel talent d'escriptor i per l'esperit de recolta que hi ha en tot el que diu i escriu.

He s'ha presentat a París una periodista amiga meua.

JAMES JONES diu que al govern, tot sense excepció, son una malaltia: et de l'encallida de la tecnocràcia, de la burocràcia.

JAMES JONES no son la més gran simp-

lia envers el militar, que "han perdut tota dignitat d'home en posar-se d'uniforme i dedicar-se a un ofici tan bestia, tan car i tan inútil com el de la guerra

Qui n'est pas transparent ne permet pas de voir s'il est profond.

Le lien de nécessité entre l'œuvre et l'auteur. Si ce lien manque, l'œuvre n'existe pas.

Pierre Saxotte, tan astutament ~~de~~ unit a l'editorial Fayard - Sen es cria i ell s'unixen - directe de l'infest "Je suis partout", historiador sapient ~~de~~ i reaccionari, es clar, de la Revolució Francesa, opina que "Léon XV, en lloc d'un dictador, fou un perfecte demòcrata".
Gmbeil!

L'apèix, signada per Arthur Schlesinger, un escriptor americà d'aguerres, apuntes paraules: "Avui dia a Amèrica es més fàcil trobar diners per a fabricar bubblegum o ~~de~~ galetes vitaminades per als pòrms que per a bastir una escola o un hospital".

Pobra Amèrica, pobra malgrat els milions i milions de dolars, i pobre pke, el President que no es dona vergonya de donar la mà a un ~~malvada~~ individu com Franco!

Cuba ha colgut per sempre i en su camí de pagar-hi car. L'Amèrica del Totar no vol la llibertat de Cuba i fa de Fidel Castro un agent comunista. L'Amèrica del Totar, ~~vol~~ per a defensar la democràcia - o sigui l'Unitat Front, l'Standard Oil, etc - trenca l'important del comunisme. Sap que es tracta d'

un espantall, d'un engany a papers - car
hi ha encara papers que s'heixen enganyar
una comedia insènit i sinistra. Però no té
cap altra arma per a defensar el Solar,
la Majoritat el Solar.

El ciner liner que el diu es insòlit,
mentida: el Solar fa pèndre de rang i de
mèrit.

L'Amèrica que en nom de la Llibertat
- amb majestats, es dóna - ajuda al
canit Txang - Kai - Tsee i a apuèl al
tre canit, Franco, no pot permetre que
culs deixi d'arcar una colònia de l'Amè-
rica Fruct.

El canit José (eta no em sembla, ni molt
menys, un escriptor menys pleable però
tampoc em sembla un gran escriptor. Ni
molt menys. Hi ha en ell una gran
dosi del que s'anomena començament, amb
un p. immens menys preu, seu ritisme.
i, com conseqüència típica, una
gran dosi de varietat. Ho s'apuèl, us,
car s'apuèl i al seu ritisme des d'hiper-
de varietat.

y la varietat sempre resulta còmica.

8 Ho records qui - si fide o alaiu - ~~de~~
confessa "que ~~tot~~ ja v'ha dit
tot el que podria dir-se, però com la
gent té la virtut de no escoltar mai
l'òmnia a començar sempre".
(Cita de memòria)

8 In l'amic Jose Guilleu en uns ve-
lles nous:

Amens so el vicie
y buens voltes a superar.
Hebajo no ~~podria~~ falta,
abre los ojos, galán.
La madrugada se aclara,
la neblina se dilata.

Espericeta, amigo, espericeta.
;verría!
... Aviate pronto,
no espera la claridad.
... Seguir es mejor que pararse.
Vida sin, amba.

Bo, el consell. Consell de poeta - o sigui: l'
home que hi ven més clar que els altres -
i no de temps que ha fet de la política
ofici.

Seia el forto Reyes, que acabava de ven-
ir, aquesta cosa tan justa i certa, que els
mestres no han volgut escoltar: La lite-
ratura se salia de los libros y, nutriendos
la vida, cumplia sus verdaderos fines.

Beethoven, la Patética.

Treu sempre el que no es veigues, el
que no es témer.
Hem aï el meu opull.

La nostra època, de 1914 a 1960? El nome-
nas mon occidental ha fet més de setanta mil-
lions de morts. ~~El~~ Xifra molt eloquent,
tractant-se d'un mon que es diu cristià, i ci-
vilizat, anticomunista. Política islesta i bruta
i criminal que no afavorix el comunisme.
Setanta milions de morts o sigui: una è-
poca que ha estat un cabàs d'atombes.
Les execucions son al vident.

Llegis Erasme. Bona lectura per a aquest
temps de fanatisme, d'odi, d'incomprensió.

Seia Coleridge: Vostres no creieu, vostres veieu
que creieu.

Avui es pitja. Avui diuen ^(i saben que mentiren) que creuen.

Aquesta bona dona, cavada amb home

ne - dona i no senyora - en diu, molt còfia:
- Cada gota del perfum que porto val deu
mils francs.

I pensar que ~~representava~~ aquesta dona
segurament mai l'heu donat cent penyes
ni un polre!

Robbe Grillet, novel·lista que escriu - l'acuri
que fan al novel·la - esta de moda i pu
malprat això, i precisament per això, opi
na, que "l'escrivain, l'art celui qui n'a rien
à dire".

quina estupidesa, ^{quina} pedanteria! i Perquè
escriu, doncs, Robbe - Grillet?

Poder ésser, com Pictet Henni, l'"home
blancat de vi de lla, de la pressió a la
guerra, de la guerra a l'exili, d'una lluita
la l'altra, sense mai caixar al cap, sense
pietat ~~per~~ ~~els~~ ~~envers~~ ~~si~~ mateix però teneu
tat de pensar en el sofiment imposat a
llurs semblant".

"La labor del novel·lista, diu Graham
Greene, es trobar el seu propi relat sota les
aparençes de l'un o altre humà pràctic, el
culpable o l'innocent".

Les melodies que sentim son dolces.
Les que no sentim son més dolces encara
John Keats

Perquè, quan ha de plorar, la gent ex ver
teix de negre?

Se Santle, marca super, marca olímpica
marca "arxidencial" - es homes atacats d'a
questa manera: el "providencialisme" son peril
lous molt vint - en la pensar en el
dustry de la nostra República.

Com ells, es home de paraula Marpa
i acció curta.

Un novel·lista marxa de gran públic, fouer-
let Thompson - sempre, però, preferible al
sapatxer, Henry Bordeaux i Pierre Benoit - diu
que "un poble perdria la llibertat si no la
pota per damunt de tot. i perdria el benes-
tar i la ripresa si les preferix a la lli-
bertat".

To un bon consell per a tots els pobles, però
sobretot per al de França.

Per a la comedia la marquesa més marquesa
la:

- Hemus venida al mundo para ayudar
a nuestros prigioneros.
- ¿y el prigionero i para qué ha venido al
mundo?

Retiro unas notas del malaurat Max Jacob,
tan ~~maltractat~~ maltractat per d'apre Balzac.
Quina d'altres es una cita de Tauler,
un místic del segle XV:

Vivez la ~~divina~~ minute présente sans songer
à la minute précédente qui s'est déjà
suivie.

L'altre - i en ella em sembla oir-lo
a ell - es aquesta:

Le langage du poème est le langage
d'un de la mère à l'enfant.

- ¡Tiene una salud a prueba de bomba!
- i ¿no le parece o notará que eso es
muy plebeyo?

El patriota es hombre siempre dispuesto
a sacrificar nuestra vida por la patria. Apropu-
ra muy en serio - el patriota no sabe reírse.
que el primer deber de un soldado es hacer
que sus enemigos mueran por la raya.

de andorra, de les muntanyes de boix en
dinen fractures.

Las especialitats de la partissenia a Canillo en
la cosa de paella i la de caual.

Notat un premi ~~per una figura~~ en el sant-
ua trobada que es figura en l'edició de les
obres completes publicades per Lladó a Buenos
aires. (De la d'Epoca - Calpe no es pot tro-
bar car les obres completes son molt incompletes).

El març d'un fet marca vulgar aquell
temps - una vaga, un atemptat - al publici
"La Lectura" d'any 1920 amb ~~la~~ la significat
referencia:

El quinto detenido y las fuerzas vivas

"El quinto detenido - dice la voz del 24 de agosto,
al dar cuenta del crimen de Zaragoza, perpetrado
por un obrero que dijo llamarse Justencio Domingo -
es un individuo que se presentó en la Comisaría
llevando comida para Justencio."

El quinto detenido... los prisioneros
que juegan del vocallo
hacen su chiste en su Café. Es tipo:
¡oh cantidad del pueblo! ¡oh pueblo santo!

Cesaraugusta tiene
ira y saña en las manos,
ira y piedad: - Vendas, canillas... ¡Pronto!
Toda: "¡a muerte al vil!" ¡fuerzas! ¡Pisando!

Cesaraugusta brama,
con su región clauda
como un toro en la arena.
En el asirio es un muricó loco
que las torbas arrollan, que las torbas
golpean. Puños. Palos.

Caballos y corras amarillas,
salen al sol, tricornis charolados.

Cesaraugusta tiene
clausura de plaza ante el balcón unido

de la Casa del Pueblo,
como en Tepic, triángulo
los brazos y las bocas...
No, es un furore judaico
que grita encompensado:
"¡Mueren la prole de Cain el Abel!"

Por una calle solitaria, un hombre
de blusa azul, el rostro mal rapado,
los ojos inocentes y tranquilos
y el corazón tranquilo, aprieta el paso.
Lleva en la mano diestra
un bulto envuelto en un pañuelo blanco.
Sobre la espina.

- ¡A donde vas?

- ¡A llevar

un poco de comida a ese muchacho.

El poeta Antonio Machado ya sabe que el mundo
de la tierra de Uri es un mundo de muros. El poeta
ya sabe, más y más íntegramente que es ahí, que
la poesía es comunicación. El poeta ya Antonio Machado
ya sabe no ser indiferente a los dolores y las tristezas
del pueblo.

Acababa la adaptación teatral de la novela
de Manuel del Testamento en la montaña.

Después ven: la Apasionada.

Gallimard y "Le soleil" ~~son~~ un buen refe-
rar Terre sans Printemps.

a Gallimard y a "Le soleil" les tiene amigos.
a Gallimard, Juan Ego Tirab; a "Le soleil" Ru-
manuel Robles.

Porque había valgué más no tener a ti.

Llegó una novela, Saga, del novelista
brasileño Eris Velizinus.

Me ha interesado, sobre todo, la primera parte, que
te sea escenario la España de la guerra.

totia segue que Chateaubriand deu ser d'escripto
que mais agrado a De Gaulle, aqueta bleca que
es creu una mana de joana d'arc.

A proposito de De Gaulle, caricatura de Louis XIV,
recordar les paraules de Rotrou:

Je ne ~~peux pas~~ soy Napoleon, ni peiers sels
[...] El titulu de Libertador es superior a todos
los que ha recibido el orgullo humano.

Tinc d'edició original del "Moniteur" (1792-
1794)

En el número del 27 d'Octubre de 1793 Ma-
geixó el compte rendu del procés de Marie anto-
niet: "Sans les premières heures de son interroga-
toire on l'a vue promener ses doigts sur la
barre du fauteuil, avec l'apparence de la distrac-
tion, et comme si elle jouait du piano. En su-
tentant prononcer son jugement elle n'a laissé
paraître aucune marque d'altération, et elle
est sortie de la salle d'audience sans proférer
une parole, sans accepter aucun discours, ni
aux juges, ni au public"

(omenat al III volum de Historia de la
meia vida i al meu fantasma).

La Canne, per a celebrar el Festival de Cinema,
l'altre, que deu ser un imbecil, organitzat el
següent anomenament: un apleu, imbecil
dalt d'una tribuna, aquantant el tona-
tes que hi tiran al públic.

Espectacle vergonyós, insolent. Qui en deu
haber pensat el artemper?

! D'això en tinc el poble més espiritual
de la terra!

En una apassia de viatges del Doubs
Montparnasse ~~Montparnasse~~ per a reserbar-me un
apunt sobre vull parlar-lo a algun cop a
Austria. Segurament hi ha dos tipus d'as-
pecte benestant, aburgat. Tencs voler sentit al

ca, car el arquitecetes futurs, de 1915 a 1960,
han estat uns sapastres.

Rellegir es li per a l'escritor. Rellegint Hon-
Fant de Paul Valéry he trobat aquestes parau-
tes: "Mais rien ne démontre plus sûrement la
puissance d'un créateur que l'infidélité ou l'
inexécution de sa création. Plus il l'a fait vi-
vante, plus ~~il~~ il l'a faite libre. Même la
recréation exacte son auteur: Dieu le sait.

La Marxa militar de Schubert es la més gra-
dable, la més joiosa perquè es la més marcial.
Te un enjagat aïre de polka i es una
marxa de jòquina, una marxa per a soldats de
plom.

Rellegir - una manera d'afegir, d'oblidar
l'americà d' ~~Elmer~~ Tishover - les leaves
of grass de Walt Whitman.

I com ~~perquè~~ malpensada de tot-hom,
de tot-hom parlant la.

No em plau el que diu de l'esperança Dinamu-
no: "Je me habile indifféremment la esperança."

La veu indigesta d'elementos.

Caldrà dir el mateix evitant l'escull
d'apneust mate.

Preparat el viatge a Viena. Amb parada
d'uns dies a París.

Ja tinc el passaport visat, i es xelins
austriacs i el marcs alemanys.

No me'n enduc cap llibre. (Per el retorn
et farà carregar de llibres que hauré comprat
a Munich i a Viena)

[Llepit, abans de marxar, un volum de
versos de Salvador Espriu: Pels de brau.

~~El món interior de tot poeta que les seves~~
~~veritablement i no per ofici - i aquesta és la~~
~~capital disparitat entre un Lope de Vega i un~~
~~salvador Espino i un Josep M. de Laparra -~~
~~sempre un món transfigurats. Per al poeta veri-~~
~~table la poesia és el camí solitari de trobar-~~
~~se a si mateix i no el camí de tot-hom,~~
~~plè de gent, que es camí de l'ofici.~~

L'ànima viu i viu gràcies a la força de pres-
on i d'un rostre obert i prou a l'accent més
que no pas a la paraula. La paraula és de
tot-hom. L'accent, no. (Per a Història de la
meua vida i els meus fantasmes)

Per a Història de la meua vida i els meus fan-
tasmes:

Temps més enllà i més enllà del
temps; temps sense prè ni durada ni precisió.
El relleu mai no és seguit alhora i l'hora
exacta: o bé l'avenciu o bé la retrocció.

Uns dies a París: per a veure amics que no
he pogut veure. Jean Cassou, Octave Matal, Claude
Aveline ja son fora. Però he dinat amb Morte Lynch
a l'Ambaixada. Dinar íntim - íntimament - en
un menjador que no és - íntimament - el de les
grans solennitats.

Uns assieiem a Taula Rebe, tan senyora, tan
afectuosa, tan simpàtica, Morte, el seu fill - que
viu a Madrid i ha vingut a passar uns dies
amb el pare - la meua muller i el doctor
Pierre Vacher, home de gran finesa i gran intel-
ligència.

He vist Verlot, el meu editor, que encara
no m'ha enviat la liquidació de l'anys
passat.

Molts somriures, molts afalacs, moltes ma-

garrufos.

Se ~~de~~ pagar ni parlar-ne.

Tenim que per ell el verb pagar és inexistent.

Després de sopar amb un refugiats espanyols del més típic, Joan Gassia, en un restaurant enfrent de la pare de l'Est, pupem a l'orient l'express que demà a primeres hores de la tarda ens deixaria a Viena.

Tem pràctic primera classe perquè fins a Stras-
~~bourg~~bourg tinc un 30% de rebuix i així evito les emprentes i la promiscuitat del vagó de segona. Se veu un feminista ben ~~estrany~~ estrany!

Com el viatge i l'estada pocs costar-los detalladament en un llibre per a la "selecte" de Barcelona no cal que en parli en aquest carnet.

Aniré prenent notes, com faig sempre, del que em sembli més interessant; de les notes tindrà el llibre.

A Viena he conegut un refugiats espanyol, Palomero, totat amb una ballarina austriaca. Com tanta atrop i s'ha vist obligat a perdre la nacionalitat espanyola i es subdit austriac. Per i for, em sembla que li ha sortit p manament. (Malgrat que jo no puc imitar-lo)

Palomero, alt, magre, cabell negre, color ~~pau~~ groguenc, em recorda a Henri Farel, que hauria estat veí meu al Guinardó quan jo era infant. I Palomero em parla de la barriada del Guinardó, on vivíem pels abans de la guerra.

Palomero ~~se~~ proteïx del camp anarquist i de una cultura - que ha hagut de fer-se ell mateix - molt desordenada.

És molt pobre però em convidà a dinar en un restaurant proper al carrer del Espanyol negre i jo, que tinc diners, el deixé pagar car no vull vivre-lo ~~del~~ del poy de sentir-se ric una vegada.

És molt pobre i, per pobre, em sembla més

l'impratic. i està molt malalt.

Te, llegada, una caseta de fusta en un camí de Viena, més endà del Parc des Turcs. La caseta, està voltada d'un jardí bastant plaer i es molt agradable i molt neta. Palomero hi passa el mes i l'estiu amb l'esposa i la filla. La filla tot parla d'alemany i gaudeix en les seves enteses d'una parlanta però diu que m'estima molt. Palomero m'assegura amb total bona fe d'un infant que la seva filla està molt malalta però així que en ven li passen tot el mal. I per aquest motiu hi vaig moltes tardes: perquè aquests tres aixers que l'ajudar m'ha fet conèixer bon bon, amables, i saben parlar la llengua d'un somriure cordial damunt d'una malaltia. I per ell faig el sacrifici de beure malgrat que mai no he estat pensant de beure. I est- huc fins a carter, ja que mai no m'ha pla- gust jugar-hi.

L'esposa de Palomero ha estat visitant a Itàlia i té una gran alegria de poder parlar amb mi en italià.

✓ hi està bé en aquest jardinet del Palomero, bevent un bon vi blanc del país, acostant cantar les mantes, parlant de Nàpols, de Roma, de Florencia, de Viena.

M. ha presentat un alt funcionari del ministeri d'Estat, el Sr. ~~Rudolf~~ Rudolf Harting, un home que parla en alemany i es, per les converses que heu tingut, també ho podria ser en llatí. Físicament és un home alt, de cabells castanys que comencen a arrebair, de peu recte, de caminar recte, de veure recte, que mai no deu arribar al 50 anys. És catòlic de bona llei, i sigui d'un catòlicisme mer- reix amb de respecte, es home de gran fi- d'el i gran intel·ligència. a més de l'alemany, parla i escriu correctament el grec antic, el llatí, l'hebreu, el francès, l'anglès, l'italià. l'esperanto.

(comix la literatura espanyola més a fons que
molt professional - espanyol - de la literatura i
parla com si es acobis de després en aquest instant,
de ~~molts~~ dos arxiprestes - el del Hita i el de Talavera -
de fra antonio de fuecra, de fernando de Ro-
jas, de santa Teresa, de fongora, de Guadiana, de
quevedo, de cervantes, de llorca, de sanja, de sal-
vador, de Valle Inclán, de machado, de Miro, de Imanu...)

~~Rudolf~~ Rudolf Martiny viu, com altres altres fun-
cionaris de la República austriaca, a Schönbühel,
un dia palau de l'emperador. Rudolf Martiny
viu amb la seva mare, vella, malalta i, com
el fill, d'un autèntic senyor.

Rudolf Martiny m'ha acompanyat a ~~Bilbao~~
Heidelberg, que acrí en un canal de Viena
i m'ha retornat al meu de l'emperador
Reethoven parlant el català i jo hi parlava els
dos dies. I a Heidelberg he descobert una "as-
sociació d'amics de Reethoven", que presideix un
capella.

Rudolf Martiny, molt catòlic, sent una gran
admiració envers el nostre Imanu, tan apomi-
cament cristià i del qual jo li encicla els
Ensayos.

He dit que Rudolf Martiny - que sap que
no vaig a missa - era molt catòlic. (al especific
que el catolicisme de R. M. no s'assembla en
res al d'intolerant i salvatge catolicisme espa-
nyol).

- Amb vostè, senya Capdevila - em diu - em
parla una cosa molt placat.

- I es?

- Que, malgrat fer tan poc temps que el coneix,
em sembla que jo som amics de molts anys.

(i diu:

- A mi, senya Martiny, em parla al mateix
amb vostè.

Austria ha perdut, amb tantes pomes, moltes
coses: territori, una ripuana, joia de viue. Ho ha
perdut, però, el senyor.

Ja no viu com abans, però encara somriu. Ja no

balla com alany: treballa. Treballa per irreflex l'ex-
timada viena - estimada d'ells i de moltes - lla-
vants al treball et que puguin tenir ~~el treball~~,
~~de~~ de carter, el obligació fixa.

República des de fa molts anys, ~~una de les~~
a Austria en hi ha el dret ni l'arbitrarie tat
ni la brutalia moral - brutalia moral en el
governants i en el povernat - que hi ha a França.

Aci, sense tan escarapall de Bret de l'Honn, (Libe-
tat, fraternitat i Fraternitat - l'una que la políti-
ca francesa ha convertit en caricatura i mantida
hi ha un respecte a la persona humana que
en hi ha a França. Durant tota la meua estada
a Viena ningú ni ha demanat el document
d'identitat que a França es demanen a cada
moment i per un tot i un res.

Aquests dies de final d'aport a Viena la
pairei fred. En fa, treball, puguin saber que
tot el mes d'aport i al mes d'aport ha de fer
calor.

~~El temps és molt bo~~ (com roba de
vacances tinc una "pescadora", un vestit de Paulin
Reach i un impermeable de St. Leger. No obstant,
la fredor de la temperatura en mi arriba pens.
~~et~~ Et que en arriba es la calor.

Se retorn - sortida de Viena a les onze de
la nit per arribar a París prop de les onze de
la nit de l'entorn - i dicent l'express porta
satisfacció.

Tots que no s'hi ha per tot.
al tren he parlat amb un estudiant uròla-
merica que ha estat ~~amb~~ alumnat de l'
mre Ramon J. Sender. L'estudiant em dona
l'adreça del seu professor.

Hi agra haver retrobat Sender.

A tres o quatre dies a París, abans
de marxar cap a Andorra.

En presenten una noia molt simpàtica

per part de les autoritats, el desitge d'habere defen-
sas la França. Arris se'n va essent el de sempre, l'amie
llial, l'idealista a ultrança.

Ha renyit amb el Rodrigo i em diu que un mag
"xivator". Ho ho veu, malgrat que aï a andorra sem-
bla es delatats al servei de la policia francesa i l'es-
panyola i al puer la policia francesa i l'espanyola
paga fent es uns promps al magdis bents del xivato.
Això ha creat un clima de desconfiança,
una ~~quella~~ obsessió de xivatisme francament desapiada-
ble.

Arris es un dels pocs refugis espanyols que hi
ha a andorra disposats encara a empenyar les
armes al dia que convingui.

~~El~~ ~~El~~ Veip es Rodrigo, pare i fill. El pare,
ex-redactor de "Las Noticias", mai no s'apre-
ter un gran reputació. Però no n'era gens i du-
rant la República i la guerra n'ha guanyat de fe-
re a no quedar malament, que es un cre-
pè cada dia més crepès? Tal vegada, en
ferme, ja ho era alant. L'important es que
no tingui un brètol.

Ja no ho es pas, malgrat el que
m'ha dit arris i no crell creure.

Amb el fill, però, ens entenem millor.

He trobat, a Andorra la Vella, Manin,
la dona de Claret. ~~Però~~ ~~diu~~ m'ha dit:

- Hi ha una senyora de Manresa que
el busca!
- Caram! - faig jo, rient - ja's meus anys
i encara em busquen les senyores!
- Ho se'n rigui, que no es com de riure,
hi porta molts repals.
- / com repals? rient, afegint Manin:
- Fa dos dies que m'arribat i s'ha at-
perat perquè li valen dir que vorté
no podia tripar, que cada any venia
a la fi d'aport o començament de

setembre. Que la vol veure?

- Home, es clar.

- Es aquí mateix, a "La Ferta Brava".
("La Ferta Brava" es el nom abreviat
que un pobre home ha posat a un
hotel-restaurant del qual n'és propietari)

Maria ha pujat a la cambra de la
misteriosa senyora. Jo m'he acompanyat
a la terrassa ~~per a beure un aperitiu~~ per a
beure un aperitiu. Ha vingut a saludar-
me Mauro, germà de Claret, que fa de re-
vend a l'hotel perquè ja estava tip d'
aguantar la beneiteria i l'impertinen-
cia del germà.

En retornar, Maria m'ha dit que
anessim a casa ^{seua} a separar la senyora que
em volia veure. Així no m'ha fet gaire pla-
ria ~~perquè~~ car ^{reclamar} a Claret, tan ximple,
esta cosa m'ha resultat més important.

Claret acabava de desllobir el whisky,
que bevia amb Coca Cola. M'ha convidat
i hi he dit que la Coca Cola no m'apassava.
I he begut el whisky amb llimon.

Amb Claret hi havia un català ari-
stocràtic de Londres que m'ha dit que ara
la moda es beure el whisky amb Coca Ki-
la. Pobre home!

Claret, tan viciat i tan bevent com
sempre, diu:

- Encara no ve prou rit per a poder fer
matar a Franco.

El català de Londres l'ha ^{espectolar} ~~mirat~~
amb admiració. Segurament premia a
Claret per un bevi. Jo m'he limitat
a callar. L'un i l'altre v'han quedat
molt estonyats de que aquella banyada
no em fes efete.

Fortament ha arribat la senyora
que esperavem. Ha una dona alta,
tipus de menestrala catalana, amb el

i deia:

- Ho records, si.

Maria Casajoana se'nia deia:

- També hi varem enviar una nina i uns diners per una nena que v'hadia quedar sense pare: el hi hadien mort el pare i el marit. Jo, que paricbé no podia parlar, murmurava:
- També ho records.

Hi havia una gran pausa que claret, impermeable a l'ensurt, tenia amb un art i labor. Maria Casajoana el mirava amb estranyesa - estranyesa de tanta inconsciència i se'nia desprant el pobre i pobre local de la seva vida.

- amb la caiguda de la República vaig, he, com tant, atres, empresonada. Veia: m'hadia significat massa. Després, en sortir-ne, molt senyal, per jo, no em valien. El meu marit morí. Vosté em creia que també era mort, a la guerra o a l'exili. I un dia vaig deturar-me de sobte d'aparició d'una llibreria i vaig veure el seu [libre d'autora], i la com hi vorté hagués resuscitat! Llegia el nom de l'autor i el títol i miri, em pot ben creure, el ull se'm negaven de llàgrimes. Vaig entrar a comprar el llibre, hi vaig llegir en un sol dia. Llegint-lo em semblava que al sentir parlar la vorté, i jo que no m'hadia sentit mai parlar! Després vaig retornar a la llibreria per a veure em donessin, si la sabien, la seva adreça. Ho la sabien. I fins i tot vaig posar anuncis al diari. Claret i el seu company veien. Jo, m'havia l'impenitència admirable d'aquella dona donat no feia riure.

- Ella ~~deia~~ deia:

- L'una opció de viatges m'ocurreren dient-me que no vorté viure a Barcelona en una casa ~~de~~ propietat seva.
- ~~Ho~~ i ve jo el que ara - alguna vegada

da mi habia de tocar a mi - heurto a
riere. y así:

- Ho, senyora, no. Ho tinc casa a anothera
ni en lloc. He un refugiats de guerra, or a
dix: He pobre.

— el repato? — ha interromput Maria, rientra
Maria Catalana, ~~mai hi ha caputllat~~
~~mai hi ha caputllat~~ ~~mai hi ha caputllat~~, ~~mai hi ha caputllat~~
~~mai hi ha caputllat~~ que no veu, que ja ho sabia
— riu — havia tofet matro — un xic
dient: ...

- (com jo volia venir t, parlar amb corti,
he vingut a Ambroa. Quin derroçany se ho
troba-hi! ~~Real~~ fort q me vaig trobar apenes
semyat, que bon del turis (7) i em d'esperar
un puc m'esperes. Ho em dot pens haver-hi fet.
i pirant-hi a Maria, hi he demanat.

- Invece vol. donar quella rapina?

maria ha aixit un moment i ha retornat amb una gran capsa de cartó. La senyora catalana i mi ha dit:

- Això es per criticar.
Dintre la capsa hi havia un can d'api-
per i rodetes lligades amb una cinta lla-
lana.

l'ofrena era tan bella i feta amb tan nobte ingenuitat que m'ha inspirat una pena, una tristesa, una profunda emulsió. He abraçat i he besat la senyora Maria Casajuvana.

El català de l'oncles deia:

- veig, ~~un~~ capítolito, que a Catalunya
no existeix més.

f. Maria Casafuana:

- Si que ens t'artimem. Ipa ho pot ben dir que
ens t'artimem! Saps perquè? Perquè encara
que sigui lluny et sentim com sempre al
costat nostre.

10, reactant, free:

- Aquí se ve tan bello podría pagar - lo más

(1) Es sangre son Maria i Chere.

car. jhi la polisia de la frontiera hapsu' oare
la capta!

- Hauria anar a la premsa, ja ho he. ¿qui?
ja no em vindria de nou ¿de la premsa un
dia o altre se'n va?

agrestes parables een dier ook geen sim-
pliciter, maar een drama.

Indenunciable i coratjosa Maria Casajorana que,
per ser una flors i una santa catalana a un
escripta català exiliat, riscava la pressó.

É o nome que me dá a sensação
e um sentimento tão puro que me faz esquecer-me.

Heos de Gregorio Thararion. Bon mespe, bon ascrip-
ta, bona persona, bon republicai. Li: bon republi-
ca en la que quatre sapartes del que tot
saben criolar regnia al contrari o be los di-
fina sense creure-les, que es pitjor.

[illegible]

a Hradstid l' haviu tractat p' e para
desap' endo em sembla mure i' com real-
ment era: molt intel- ligent, molt ligue,
molt ~~de~~ correcte, molt li. Se pot deuenes per
pot dir el mateix.

No establece cap diferencia entre el ma-
lato ric, que paga en el nome del muerpe
mies que no pda el muerpe, i el malato
pobre, ~~que no pda el muerpe~~ que no podia

gaire. Fou una ~~stapa~~ mena de merse que
~~ex~~ es feia estimar del malalt, y ne inspi-
 raia confiança en el malalt i despecte a
 en ell la fe en el merse. Merse de rics, irrita-
 va al pobre amb el mateix ferme que al ric.
 (Tot això m'ho deien amics i companys
 i deixables sans i malalts. I malgrat que
 la meua cultura mèdica hagués tan poca,
~~meu gran mèdicament tant que me~~ - en
 realitat es percebé molt - que que devia
 tenir raó.

Per ell la parola amistar no l'eu mai
una parola vano, una parola formula-
ria dita perque si, come lu es per la magi-
ria de la pent.

Scaptes, vaip retrobar - to a Paris, et i
jo exiliato

[illegible]

- Encara - la, home! Que hi pèrds? Que es
la premissa? Pagar pel altre! Per, en canvi, si
la premissa, i no es faia pràctic. Que
fos un rogi, un refugi al que v'endues
el premi? i ho es fets plaent que el que
ava a Barcelona fan de catalanista des-
pres d'haver-se humiliat tan indecorosa-
ment a Franco posant premiar una obra
de l'antifranquista Lluís Capdevila? al-
~~la de muntar la muntada~~ trament, de muntar
les com la terra, ~~no se la~~ tan belles com
la terra, no se'n publiquen a Catalunya.
Tu penses: als anys se'n prohibaven: Barba-
na, Pere Corominas, Puig i Ferrater, Mascrey...
I, malgrat no tenir confiança ni en

L'intel·ligencia m'eu el craspe del "cata-
nister" del jural, has saciat la novel·la.

Llegit en el llibre - molt interessant - de Wal-
demar Forge, el que el pintor Adolph ~~Forst~~
Gottlieb diu de la pintura:

"La qualitat pictural és depenre de signifi-
cació si ella n'és per l'expressió d'una cer-
taine qualitat de sentiment. L'idea sobre la
quella una pintura n'és que una combinason
de colors, és, tot simplement, assonnante";

Totalment d'acord.

En literatura ~~potria~~ podria dir-se
exactament el mateix.

Mare Chaulorne ha habet descobert una
novel·la de madame de La Fayette: novella ou
le journal amoureux d'Espagne.

Les probas que atueix, Mare Chaulorne
no em convenen gens. ¿Com poder assegurar
que l'autor d'aquesta novel·la - que, des-
signi de pas, no val pena cosa - es madame
de La Fayette si encara no pot assegurar-se
que l'amentada senyora sigui el veritable
autor de la famosa Princesse de Clèves?

Les novel·les de madame de La Fayette foren
publicades - totas - sense nom d'autor. És possi-
ble que hagues escrit la princesse de Clèves.
És possible, perquè, en realitat, no n'hi ha
cap prova; sinó no ho pot assegurar. Hi
ha p'ut atribuir la paternitat de l'obra a
Ligrais, a l'atrey a La Rochefoucauld, a l'atrey a
Fontenelle. Aquestes hipòtesis no son totalment
negligibles com madame de La Fayette
- que en 1578, ~~publicada per Barin~~ ~~de Clèves~~
enllemnada per l'exist de la princesse, as-
criu un Prince de Clèves que passà sense
pena ni gloria - havia est- laborant amb La Ro-
chefoucauld i Ligrais en una novel·la, Faïde,
publicada en 1575 per Hübner Barlin.

Pendant en el poble expansion, tan mesell o
tan embreutat d'un poble, aux sucs,
se pente en aquest vers de Blaise Cendrars:
Jeunesse, ayez pitié des peuples en souffrance

Del Blaise Cendrars, que deia: "Comme si la
place du poète n'était pas parmi les hommes,
ses frères..."
Si, el lloc del poeta es aquest: a l'hora
quan es parlem, com llors, se'n Marcia al
davant.

Retorn a Portiny, a la casa: el llibre de
Portiny

[Lepit i Pinzoza, Locke, Berkeley, Leibnitz.

La condició no pas vicària de la vida
maniera p'ni mit: sagement.

El francès, per capla general, es un ani-
mal que no té memòria: ha oblidat, en conculcar
el seu amb la complexitat de De Gaulle, Rostand, etc.,
Bettan, Anstwy, i es dona novament al racisme,
que es la degradació de l'home.

O tal vegada el francès sempre ha estat
racista?

En tems que és.

Quan pronunciam el tan artístic nom:
Beethoven i l'acompanyo sempre de l'adjectiu
"pobre" o "pobres", en l'eliminació per a pue
l'esperit més entanyablement afectiu.

I sempre la veu se'n m'ia, se'n treia
com si amb el nom hi nasquís un sanglot
d'amor i de dolor infinit.

Mai no he sentit la més bella simpà-
tia envas Paul ~~Paul~~ L'antand, que en
presente un dia Jean Carbone com pue preten-

- Primer Francs que el comunista.

Això és un república espanyola, si te un xic de vergonya i d'intel·ligència, no ho pots dir.

Pero com la bestia no te patria, un representant del sindicat "Force Ouvrière", tan ~~polític~~, tan ~~liberal~~, ha dit a Pierre Monte Francs:

"Si il nous faut choisir entre le P.C. - parti communiste - et ~~le P.S.~~ S.O.A.S. - organisation de l'exercice secret, feixista - i'admett' S.O.A.S. que nous choisirons".

Force ouvrière, feixisme, racisme, Le Pen, Delors, Texier-Vignantour, Biaggi, de Gaulle, etc, etc.

Tot d'una, ben remenant a l'olla de la latrina francesa.

At mosat de Roma, angoixa i treball. Del sud, catolicisme i misèria.

El Vaticà és al mena lo que El Parols és a Espanya. Mentre el sant Pare, al que sigui, no es concorda al cristianisme, mentre no faci obra de veritable cristià serà tan perillós com qual-
sevol generator porat al cap de ~~la~~ d'una nació. Trujillo, Eisenhower, Batista, Franco, de Gaulle.

~~La~~ La política de De Gaulle, cada dia més ~~incompetent~~ inepte i grotesc, es cada dia més catòlica. Pobre home que, ~~tot~~ per un opull imbecil, tot ho perd. Pobre home que, llançant a l'òrbita de l'absurd, es crea un gran home.

Quedades, per a història de la meua vida i es meus fantomes el que d'all dia Rosevelt en feia al seu fill, lletia que trachixos literalment.

"De Gaulle te intenció d'establir a França" - caldrà dir establir, car l'Àsia havia fet el mateix - "un govern d'un tot home no puc imaginar un home que m'ingressi una desconfiança més gran. Tota la vida

organització de la França lliure és un formiguer
d'espies polítics i ~~hi~~ hi ha agents que espies
a altres propis col·laboradors. Segons ell la llibertat
de parlar és sempre a l'auca i a la seva manera
d'obrar... sense acceptar la meua lliure crítica. I com,
doncs, poder tenir plena confiança en les forces
que porten a De Gaulle?"

Justino que, durant la Resistència, així
me ho feia.

Justino que l'hi feia per aquest raó-
nari imbecil quan veien l'hiitar per Fran-
ça i per ~~la llibertat~~ Espanya, per la llibertat
de França i d'Espanya.

Pou dir abans d'anar-me'n d'Aubonne,
quan jo hi havia ditades de neu a la cresta
de les muntanyes. Jo era nit i jo tot a casa
es troba al camp, la Rose - la tort
del por, que jo només El Parle, Montmar, a
la muntanya, llegia i vigilava el repat - oia
remes de parlar i de veure al peu de casa. La
muntanya de Montmar feia que deixés el meu
teball i així a l'entrada ~~per~~ forca per
a obrir la porta als qui venien. Sen-
tes i tot en veia l'ombra negra retat-
lant-se confusament damunt la nit
plena d'estel.

Vais demanar?

- Qui hi ha?

I la meua veu no deu haver canviat
amb el temps car una altra veu m'indica
joirament en la forca:

- que no us donat una abraçada a l'uni-
li Rendell?

I uns braços d'amit, uns braços que venien
de Catalunya per abraçar-me, en llegaven a
l'amit.

Entraven al meu país, on jo treballava

quan ells anaven a buscar a la porta.

A Vendrell l'acompanyaven Muri, la seva
muller, i un amic d'ells, Bartolomé Bertran, als
i prou, que te un hotel a Les Escaldes.

El meu germà Enric m'havia escrit
que Vendrell estava molt malalt, que l'havien
operat d'un "mal de la gola" - i com hi hi
hi hagués de bonics! - i et veia tantent,
plàstic, ple de coratge i optimisme.

Feia un prop interès en rebre l'amic de
tants anys, que llegia i comentava l'obra
de l'amic més recent que molts critics i cantants
el nostre Bach i el meu Beethoven amb tanta
i tan ferocosa passió.

- I això? - li preguntava.

- Ell em deia:

- He sabut que eres a Andorra i he volgut
venir a veure't. I a cantar-te una cançó.

- I em cantava una de les Cançons a l'
amada Muri de Beethoven.

- I jo, emocionat, l'abraçava i el besava.

- Gràcies, Muri. M'has fet un gran bé amb a-
questes lletres i amb la teua presència.

- Ell em deia que llegint el meu Beethoven

- l'he sentit plorar - havia plorat. I afeït:

- Les notes ho! Molt ho! ... però l'has de pu-
blicar en català, o en castellà, per a que el
nostre poble llegís-ho.

- Ja et hi ha un editor de Barcelona.

Després es temps passats i la part dels
temps passats. ~~xxx~~ parlaven de l'Espanya
del Franc. Després jo li deia:

- M'has escrit que estaves tan malalt.

- M'has escrit que estaves tan malalt que
em veia que me'n anava. Però ara ja
estàs bé. I a veure, ara, em pots dir si puc
mai.

(Després ~~xxx~~ m'escrivia Enric per a dir-
me uns paraules de Vendrell: "Et veia a
l'home tan jove, tan coratós m'ha acompanyat
de posar-ho del tot". Tan de ho per cert!)
~~xxxxxxx~~ En veure els papers escampats

damnat la taula en preguentant:

- ¿Qué escriuís?
- Una novel·la una mica estranya que pento enviar al "Premi Sant Jordi".
- ¿Seu teu lloc?
- En pento que sí, si no fos així no l'enviaria.
- ¿I mitja que sigui estranya. No n'escris per vol de novel·les estranyes. Les d'has de llegir.
- Potre de tu! Te desentes quartilles a mi-quina.
- Ho hi fa tot. Les en llegirai unes tres, de més vinchis a dir-ne amb nosaltres i en el llegirai.

L'endemà, al Moderna Hotel, s'ajuntà a casa de Sebastià Bertran llegint dos fragments de l'alegria de Maria Anna.

Vendrell, que escoltava amb atenció profunda, m'interrompia d'uns, entusiasmat:

- ~~Però~~ sempre, ja ho veig, m'havia agra-
dat el que escrives. Mai, però, t'havia lle-
git res tan bon com això... És molt bon... És
magnífic... allà baix no hi ha ningú, ni
del vell ni del jove, capaç d'escriure una
cosa tan bona. Te'n entenda el premi. Per
moros que sigui el del jurat, te'n endu-
ras el premi, ja ho veuràs!

Vendrell no és un crític, ja ho ve, però és
un llegidor que llegix amb intel·ligència
i sensibilitat. El ~~seu~~ copista que par-
tava a màquina la novel·la, veient em-
barrat el meu permís, s'havia d'interrompre
dos o tres vegades la copia perquè l'embarrat
el copista i també opinava que la novel·
la seria premiada. La de Vendrell i la del
copista eren dos opinions que m'interessaven
i estimava. Ho hi hegut mai cap escriptor
que escriuís per al públic, i jo no soc una
excepció de la regla.

Martinons sentint, ~~seu~~ Vendrell, el
copista i l'amic temptat que m'indueï a en-
viar la novel·la s'errarien de mig a mig
el jurat en lloc de premiar Maria Anna.

premiara una sapastada, de la qual no re-
cordo el titol, i una sapastada del qual no
recordo el nom.

Després d'escoltar Viladomat, el seu fill, Bertan,
Vendrell i altres amics hem anat, en canoa,
la tasca i després d'un bon dinar abundant-
ment regat amb xampany - pastís, es dóna
al Pac de la Casa on el fill de Viladomat té
un Refugi. Ho veí qui hi anaven a fer. Pen-
s, però, que era el xampany qui s'ar hi
duia.

Hem arribat al Pac de la Casa amb nos
i ja n'hi entrada. Al Refugi de Viladomat, en-
cara no acabat del tot, hi havia uns obrers po-
letes, refugiats espanyols. La majoria eren patilles
que, per ignorància per alguns motius, aquí ho an-
dorra abundantment.

Ficem fred i, per a fer-lo passar, hem
tornat a beure.

Vendrell ha cantat l'emigrant; Bertan, can-
ció d'amor i de guerra.

Les obres, alagonenses, castellanes, patilles es-
caltaven emigrats. A alguns el seguia
ven el mlt. ~~ho atia~~ En finit Vendrell i
Bertan de cantar, tota aquella pobra i loma-
pant aplaudien feroçment. Ho eren catal-
lans i aplaudien uns cançons catalanes.
I al separatisme, dones?

Envel·lit es sempre tint, es clar, però a
més a més es thip. I beu.

Tinc ja d'envel·lit. J'heu vist encara tant
treball a fer!

~~no~~ Ho ~~pot~~ de miure, no, - ~~est~~ tot em fa tan
fartip, l'expectable social i política es tan
involle que viure no em sembla pas una
cosa massa envejable - car la mort es in-
evitable.

Però l'odi, la nequicia, la passivitat,
l'incomprensio, la brutalitat, la la grolle-

conèix la xuxima, ~~però després~~ que no té res
a perdre ni té altre ideal que el deuri i
l'admonestació la revolució.

L'exemple el tenim a l'Espanya de Franco.
El poble - a dispost, es clar i per força - calla
i apunxa. El que ~~potem~~ ^{actuen} ~~enlla~~ una única fon-
dament de sindical i clandestí. També fon poble
però no fon el poble.

I es que comença a cridar, a protestar,
a donar la cara fon el estudiant i el intel-
lectual.

El poble seguirà dures. Cal destacar que
el poble, la revolució - s'apropa presindie de la
xuxima.

Restitució: la IX. simfonia.

Retorn, entre les ~~temps~~ d'any nou - que
ja s'ha fet vell - una carta del bon amic
Josep Maria de Sureda, datada el 23 de març
en entrar al porta al setanta sis anys, amb
aquest vers:

Que cada dia sigui any nou,
per tal que, amb el any per guà,
mai de la penja en l'encens
se'ns perdi la senyoria.

(Belles paraules d'un jove de setanta sis anys.
Hi molt joves de vint i cinc posen com
Josep Maria de Sureda!)

Hi ha dies - i això no ho sap veure cap
deu que en tracten: ni la meua ment en
pensa terriblement.

(al, però, hauria aplegut per sense dir-se me
veure).

I si m'escapa, millor. Fas i fet, res no
emliga a la vida.

L'home veu per la paraula. Això, però,
no ho saben es que vivien d'un ofici
que no es el de lligar la vida a la
paraula, el de fer de la paraula obra d'

El pobre angel tumbolancas ja no es el que era, ja no es por esperar el que era literariamente - i politicamente - ni superavem. La Republica fi el por pel Tribunal Popular i li han estat fatal.

Des de que va a Montpeller un amic meu, Espargo, valencia catalanista que havia estat Comissari d'intendencia en un recorde prou (o d'excels) ens digué a Maling regular i a mi que Angel tumbolancas arribà molt ric a Montpeller i molt ric marxà a Mèxic. Espargo ens donà detalls que la mentida de la columna no pot inventar.

S'ón havia sortit aquella ripresa, que a-bans de la Republica tumbolancas no posseïa? Una republica tan íntegra, tan incorruptible com ell preténia ser havia de saber que la política no dona diners... o tot es dona al Març. Luis Beltrán, Roberto Cartier-Vida, Enrique Fajardo, republicans sense excusafalls, moriren pobres.

Moralment, doncs, tumbolancas - que es serví de la Republica per a enriquir-se - no val res.

Literariament, tampoc. La vigoria de l'art, el vell abrandat dels seus primers articles, d'accent que relataren el bíblic han desaparegut i a mi la força i el nervi dels seus ~~articles~~ ~~exposicions~~ infla i prisionera de vetllera, capicieu de senilitat.

Mèxic, el Mèxic d'alfons Reyes, de Luis Martin Geyman, de Rafael F. Muñoz, de molts altres escriptors il·lustres, que tan profitos ha estat als escriptors espanyols de talents veritable que d'hi han refugiat, no ha estat propici a Angel tumbolancas. El bon escriptor que hi havia en Angel tumbolancas es mort. Sen d'ho hi perdona.

He llegit articles d'allà a "Solidaridad Obrera" i al "Suplemento Literari", on col·laboren de tan en tan. Cap d'ells m'ha agradat. Tots m'han semblat escrits en un dixit barba i amb un aspecte d'astorcat.

Y ¡viva la Pepa!

Seixant apart així, car es tracta d'un problema d'ordre moral, tota l'escripta, que en aquest article se'ns presenta com crítica d'art. Tota escripta te el dret de dir que ~~se~~ ~~no~~ ~~li~~ ~~agrada~~ ~~o~~ ~~no~~ ~~li~~ ~~agrada~~. Cap escripta, però, te el dret de dir l'ajudador.

La guerra d'Algeria, infame i atipica,
que és un ~~monstruós~~ ~~de famella~~, ~~problema~~ de fi fallida.
- aquest pobre país inflat de la vanitat més
protectora i que tot serveix per a una flama
al cobert de les excomunicacions - em fa pensar
en uns parantes d'extremisme i imbecilitat.

"Aucune nation n'a une politique coloniale aussi inepte que la France. Si l'Angleterre comme les autres fait des fautes, elle a au moins des intérêts sérieux et des perspectives importantes. Mais son pouvoir ne sait gâcher son argent, en pure perte, dans des endroits impossibles, comme le fait la France"

de gauche l'avait dit: la Fennance, avec
un regret et l'erreur.

Et politique que m'aura i no es saps fer
obrir, que pleuri. L'home que es crea im-
portant i que tot fa riure, que pleuri.

de se faulte, ~~deux~~ & home sur i signat

d'un ure i una superbia que fou robar al
cap, no en sabem res durant la Resistència,
q'una ~~una xifra~~ tant espanyol ens jupa-
vem la vida per ell.

Després n'hem sabut massa. ¿no ens fa
cap gracia saber-ho.

Simen que de Gaulle es un gran escriptor.
ho ho veu. El seu estil es inflat, ampul-
los i buit. ¿tan empresonada com el de l'em-
presonada (chateau) veu.

De Gaulle em sembla tan reaccionari com
Pétain. (Tal vegada en rip ni més) ¿em
sembla més inepte q'ue Pétain.

Fred molt viu, tallant. L'estany del jardí està
florat i n'estant el camp.

~~La nit~~ La gent, que si es
de mena fredolista, es molt abrigada amb
focins i bufandes.

En canvi la tarda la lluna, ~~que tan~~
tallant com si també tingues fred, s'embolica
amb la bufanda d'un nuvol.

Mai no he regut en una veritat impersonal
i abstracta.

S'han descobert uns manuscrits inèdits de Beau-
marchais: notes, Metex...

Sim l'autor del Barbe, que fou, a més, agent re-
cret de Louis XVI i el que primer es reputava
es dret, d'autor:

A mesura qu'ou veltit, la barba creix aux
hommes, et la langue aux femmes.

L'home ni pour la liberté, sentant qu'ou
cherche à l'asservir, aime souvent mieux se
faire esclave que de devenir esclave.

Il est encore plus commun de se tromper soi-même
que de tromper les autres.

L'homme ne devient sage que lorsqu'il cesse
de pouvoir être fou.

l'only - vous savori vous passer d'esprit, de beauté,
de talent, etc? Ayex de l'orgueil.

Beau marchais, presentia a de faulle.

M'interessa mas el "cas amiel" que l'escip-
ta amiel, q me tords ~~esperito~~ vont afectar i una
unica mixelot.

Adquirida a l'hotel Brout, la ~~libreria~~ amb
autres documents de l'epoca, la lista des prevoi-
dos de L'emp XVI que el 21 de gener de 1793
es quedalen sense cobrar.

al cinatree (cheetump, ~~at un xaduites~~, al rei
li donia 21.366 lliures i a la pablinaire
Laurence n'hi donia 7.811.

Entre es autres papiers hi ha la "lista
ciert" - document molt important - i d'inventa-
ri dels obres de tanta i de llist treball a Versally
i a les tulleis: L.119 treball, 1610 dos jenes
de treball i 369 lliures.

Aquesta paperassa m'ha costat un bon
prepat de milers de francs, pero enriquecia la
meua col·leccio.

Entre es dibuixos dels folk i l'art dels pintors
~~moderats~~ contemporanis hi ha una semblanca es-
tranya: deixat de l'artista les seues dimensions de la
representacio, de l'artista - o a la deformacio, refusar
l'imatge realista...

Wardsworth deia que "l'infant es el pare
de l'home"

i Quina mixela intel·lectual - acompanya-
da p'airei sempre de la mis ionia de les
pedanteries - la de certa mena de parlers.
casas de lleya un article, ple de diparats,
d'una senyora Annie Roussau, "assistente
a l'Institut d'estudes hispaniques, chargee des
cours d'histoire de l'art espagnol..."

Quan es parless, les de madame d'Aulroy a l
degradable Montreillant parlen d'Europa, que

tenen a dues parts, home diria que parlen del Tibet. A la senyora Rousseau no es una excepció de la regla.

Aquesta pobre noia assegura que el rei i Carles IV i Maria Quitsa comellien foga de focs, és cosa absolutament falsa i que "est exemple - el del rei - fut inutile par l'aristocratie. Et foga exécuta pour cette clientèle des portraits aux conventions, conformes aux préceptes de ses maîtres Menges et Bayen".

Conventional el retrat d'Isabel Colos de París, de la marquesa de Lizar, de la reina, de José, de Maria-Tina, de la duquesa d'Alba, de la comtesa de Montijo, de l'infant Quits de Boron, de la marquesa de Contor, del duc d'Orma!

Mestres de foga et medicina Bayen i l'afectat Rafael Menges!

Pobre senyora Rousseau!

"Máis foga, - ^{ministra} ~~excepció~~ aquesta sacallot - a vida de charges officielles, respecte les préceptes de ses maîtres et se soumet au point de sa clientèle".

Quin desconeixement i quina manca de sentit crític!

fra contra el destí. Es a dir, no; contra el destí, no. El destí es cosa de la tragedia preta, home diria que es ~~el destí~~ un element més per expressament per a la tragedia preta.

fra contra el home contra el home que, amb una vertebra, una superbia, una rapacitat dona carta de naturalera al destí i fan de la vida una comedia sinistra.

La literatura es micror, et es misme temps medite: en me regardant, je me découvre, en me dévorant, je m'invente.

J. V. Foix es un partiser de l'ania que a totong perdudes es dedicava a la poesia i al fixisme.

Ara llegim a "Pectins" una declaracions que m'han fet molta gracia:

- Uns poemes me resulten tan ajens, que

Tiempo després, al veure'ls, me digué: "¿Qué
buenos son! Dalia algo por haberos escrito yo..."
¿Y veis que J. R. Fox, aquest reporter fran-
cès i parisiès, no ha canviat pas.
Que se'n vagi a fer tortells.

Seu enemic - sempre ho he estat - de tota
mena de feixisme. Això es després a la meua
manera d'esperit de classe. Mai no he regut
que t'ofici faci t'home. Mai no he regut
que no tot el militar, pel fet de ser militar, si-
son obligatament valent, ni tot el sacerdot
bons, ni tots el burgesos dolents, ni tot el
intel·lectuals dignes. L'esperit de classe em
sembla esperit de remat. L'home es respecta-
ble - quan ho es - ~~com~~ com individu. Quan
es for en la massa s'aniquila.

Ja sé que amb aquesta manera de
pensar i de sentir mai no farei res de bo
en política. Ho m'interessa, però, fer res en
política, sobretot en la política d'un corrent.

Ja vell d'anys se, contra el tir de Goethe,
més revolucionari que mai. Tots els dies
ag darrers instants de la meua vida, però
ho sé i ho sé sense escarafalls, sense
miting, de la manera més lògica i pràctica
possible i sense porar un peu a la meua
manera de pensar i sentir.

El feixisme del poble em sembla el
més anticipat i el més obvi ~~ment~~. Poble, ~~ment~~
al meu entendre, no es la colla, la
classe, el remat com en t'exercit. Poble es
Joan, Pere, Mameh; aquell paleta, aquell
terral·ler, aquell fuster, aquell obrerista,
aquell sacerdot - si, si, aquell sacerdot
també - aquell escriptor.

Poble, però, no es la colla més o menys
nombrós que apunta, callant, la tirania
i després, quan s'encen una espurna de
llibertat, en lloc d'ajudar a construir,
es dedica amb veranís anticipada a des-
truir-ho tot i a fer impossible la lli-

bertat. La Libertat es l'orde, la justícia, la
civilització, però no es el desori ni l'absolució.
He vist de prop això que es demagoga noumen
poble i no ho es - per d'aquí. Veu-la-hi no m'
ha fet cap gracia car molt viant el nou aeri
era tan elargit, tan brutal com el vell.
[Hi alça l'hepís apuèst, caçnet tal repasta
pensaria: Capdebarca s'ha tornat burges.
] i erraria de mig a mig)

Enk Satie, que fou un music i un home pens
ulgaris deia:

S'il me repugne de dire tout haut ce que je
pense tout bas, c'est uniquement parce que je
n'ai pas la voix assez forte.

En art il n'existe pas de vérité unique. Tous
les grands artistes sont des amateurs.

Vint a Paris Alberto Moravia que, literariament, es
conseren tan jove. En general, ~~el~~ ~~una~~ ~~alt~~ i es
novel·listes italians de la post guerra, comp-
tant-hi el príncep de Campedotera, en sem-
blen més interessants que es paucers de la
post guerra, excepte fets de tache i canus.

Tot això de la nouvelle vague, que, per
esperis provincials, tant artals ja entre es joves
novel·listes espanyols, ha falencia.

~~moravia~~ Moravia diu que " ~~la~~ ~~plena~~ ~~et~~ total
desolament de l'avor coincideix amb la
maduresa de l'home.

Paraulas d'andreu Salinas, un bon crític sense
prejudicis que no es deixa a esbucir per los
moldes literaris, sempre perillous:

"... je vois - c'est un exemple - les quelques
légionnaires de l'école nouvelle du roman, dé-
serteurs de la littérature, interdits à la fois
de sujet et de style. (e pui devorait, si le bon
goût triomphe, les tamenet au silence. (al je
demande quelle littérature pourrait vivre quand
l'écrivain, pour écrire, devrait d'abord s'in-

ter de dire les impressions que la sensibili-
té lui porte

Un "pobre home, ~~tot~~ obviar Todd, teta
que el poem de Poe son abominables".

Si aquesta bajanada la dir per ses pas-
sar despercebuda, per a cridar l'atenció, hauria
a conseqüent el pue volia.

Tot-hom que sigui un xic intel·ligent
dirà:

- Quin imbècil aquest obviar Todd!

Heu atès molt poc, massa poc - tot el temps
que el gran historia de la meua vida i els meus
fantasmes - i la vida es curta.

De tan en tan, quan menys m'he aperçut,
~~mai~~ retulo el tema de la mapuera més
mapuera en una escena, un fragment de
diàleg, ~~una~~ etcètera.

Tinc pensats tot el temps, si del comen-
çament fins a la fi tot el que he de pas-
sar a la comedia. He veig encara amb la
precisió necessària l'estructura de l'obra mi
com dividida en quatre, de cada acte, que
haurien d'estar dos i en coincidència que
fosser tres.

L'actor José Bidal, fill de l'Eugenia
Zuffoli que m'havia arribat anys enrere
alguns operetes, ha promès ~~estrenar~~ ~~una~~
comedia en tres actes que, traduïda barreja-
ment al català per terrorant i signant-hi ell
i el meu penam, es representà 15 vegades
al Gran Teatre de Barcelona.

Bidal diu que es una gran obra
i jo ~~tot~~ ~~que~~ que no m'hi he per tan i
que es una obra gran més aviat bona que
dolenta... ~~una obra, baidal, que ha passat~~
~~per que al se d'estrenar a l'opany.~~

Ho es, però, una gran obra. Les grans obres
no abasten ni s'escriuen així com així.

In obstant, Rodale lui este entuziasmat și dă
 7 ne cu faza un exit.
 Poțee lui dă și lui creu sincerament.
 Poțee lui dă pe dă-lu.

Police has since i has been since 10 month.

1. ~~Offen~~ ~~der~~ ~~die~~ ~~per~~ ~~die~~ - ~~der~~.

La caxeta de musica, ~~et~~ ~~de~~ ~~tipos~~ ~~mutilada~~ ~~y~~ ~~por~~
~~para~~ ~~en~~ ~~definitiva~~ per a la qual es dignaren escri-
re certes partitures Haynd i Hezapf - i al rebloffe
musical que en donar les llycs totaven
uns compassos del Fidelis de Beethoven - foren es
avantpassos directes del que, tan malament
nomenea es paucers orgue de Barbaire. Tan
malament, car el havien de nomenar de
Barberi, un italia de Thierleno que fou pus el
inventà.

He llegit en La vie de Paul Gauguin, obra
~~de~~ d'Henri Perruchot, una anècdota que fa
plorar i riure.

Gauguin es a Pont-Aven i s'acosta ja a l'Auberge de Gloanec.

Monseigneur, un dieu as t'obé q'ne me pot pas en
la dispera i dona a la dispera tres letes
q'ne carni valdrien 185.000.000 de francs.

La pobre dona, que no sap què fer-ne,
les ~~seu~~ lliga en una sola; i en fa una coti-
na per a aixupar-se al reus!

Exemples del gran escriptors del primer temps de la Revolució, i. N. R. i. S. no ha fet res que, ~~un~~ literàriament, calgui la pena.

para as piratas: a Karkov um certo camarada
Kalinizkov ha tido a ideia genial de reas-
sumir, em estilo telegrafico, ~~uma~~ um conto de
Tolstoi.

i7 ent gweit avem des lipar ~~un~~ norda-
merikant.

a la corteja americana respon la corteja rusa.

han revoltant l'una con l'altra.

Se tan en tan, ~~en tan en tan~~ en tan en tan

pero tot de tan en tan, resulta instructiu i divertit llegir el diaris.

En un d'ells he llegit que Aristòtil - ¡quina màxima de nom pel seductor individual - va dir, multimilionari, una mena de gran March pre, vol convertir una calina del seu yacht "Christina" en habitacle de gran luxe destinat al fons de Maria Callas, més cel·lula pel seu mal genit i les seves excentricitats que per la seva veu.

La literatura hi ha coincidències misterioses, que fan rotar el cap.

Llegir's ara, 1960, en Unamuno, una imatge que ja havia escrit en 1925:

"(copio una chinita, la surto al aqua, i entonant el corcho se esch a rir, perdientse en rissos en el barrizal de las orillas".

L'imatge es exacta, però a ningú li hauria, es dir, la suspita de que Miguel de Unamuno ha plagiat a Chut Capdevila.

Plou dolçament, quietament - i, malgrat que pot dir-se que ja som a l'hivern, té la foto de fred. En fa tan poc que, perquè a casa han enlès la calefacció, encara en maneja de camisa, com en ple estiu.

Altres anys per aquest temps m'havia de posar una ampla bata de flana.

La pluja, damunt l'herba del jardí, fa una remor bonica molt agradable i que dona més intimitat a la cambra plena de llibres.

Aquest vers de Leopardi:

i vischio di morte il nasciamento.

~~El nascent~~ al deus - necessitat imperiosa del conser - el veiem sempre humanitats.

Convertir en tres actes de comèdia els dos contes publicats a Buenos Aires i el tercer, que el director de la revista no volgué publicar.

per considerar-lo marca revolucionari.

Comedia difícil, car cada un del actus vell
que signi paicbe monchy.

Llegit en Ananims:

I La cosa sabida que meostros vecinos los franceses
son intorepibles cuando en nosotros se ocupan,
que lo mismo es en ellos meterse a hablar de
España que meter la pata.

~~El~~ ~~no~~ ~~es~~ ~~lo~~ ~~que~~ ~~he~~ ~~dit~~ ~~de~~ ~~una~~ ~~manera~~ ~~marra~~ ~~docto~~
ral per los que te tota la raó.

II y los queda lo que entre las cenizas de la
pasión queda, y vale mucho más que ella: la
temura.

III Amar a la mujer propia se lo cree en a-
marle a si mismo, en amor propio, y esto está
fuera de precepto, pues si se un hijo "amo a la propi-
ma ^{me} a ti mismo", se pñ suponer que cada uno, sin
precepto, a si mismo se ama.

Molt important en el drama de l'obsteri, que
es el de la herua.

IV Se parecen más que becos a su mujer,
veto a la madre de sus hijos.

y en realitat es això. ~~El~~ ~~marit~~, quan
es un home total, beca en la dona a la mare
del seus fills, a la dona que li ha donat fill.

Per molt enantesat que coligui. O precisa-
ment per enanxat.

V El harti prenatal que duem en el fons
de totos nostros.

VI y a esto se lo llama los padres a un hijo,
i como lo llamamos, se'n helenista? Sonofa-
pia, i no es així? Si; sonofapia, sonofapia,
porque llamando a las cosas en griego pier-
den no solo del horror que podrian te-
ner.

El catechisme de pre que fou Ananims
hauria exercit als quatre helenistes de pepa
que he conegut i que hauria comentat:

Aquest Ananims no es un helenista veig.

VII Los maldits fillos de text en que se
huele enfiar todos lo más camplon, todos lo

més pedestre, tota la més insuportable de la
ciència.

La veu enfurtida és sinònim de la veu apelmazada.

XIII Pape la bona convicció del mestre
de Villard... era que los mestres son mestres
para hacer pedagogia, como para hacer pato-
logia.

Quan les humanitats d'un escripta no son una
construcció governada pel valor d'una sensibilitat
personal, mes son res.

(Car la literatura ha d'esser l'exercici de
la sensibilitat del qui la fa.

El segle XIX ha estat monarquia o d'auto-
ritat.

Fins ja ben entrat el XX no s'ha reconegut
practicament a Charles Péguy i a Albert Mathieu - la
libertat de Robespierre, Malat i Saint Just.

Hi ha també un problema d'equilibri en el
qual case més d'una vegada ~~una~~ un tan ex-
cel·lent directe com Joan Vilas.

Juan Vilas ha resuscitat el Turcanet, comedi-
a de Lesage. Hi ~~havia~~ calia - no se perquè, car
tots que ~~havia~~ això fa més nova per servei-
mista d'escena.

Juan Vilas, en lloc de Scarlatte, posem per cas,
ha preferit Sake Ellington.

Alain Fournier, el de Le grand Meaulnes, diu
que "cadascun es crea la realitat que mereix".

El Pare Avril, dominic d'una cultura
i d'una fibra admirables, parla de "les esguardos
i les traïcions del pretors catòlics que massa
voltes han interpretat erròniament i per convenien-
cia la Bíblia de l'Evangeli. Això quan no l'
han assassinat. Tots els que han fet desparèixer
del cel tota Presència i han acumulat aquí a

tantes injustices i brutalitat que ja no hi ha ma-
nera de tubar-hi un xopuc per a l'esperança.

Beethoven: les sonates.

Trabalhar en Historia de la memòria i de meus
fantasmes.

Brice Parain. Un filòsof. Un filòsof. # / un come-
disgraf. Fins a 65 anys no ha pogut estrenar
la seva primera comèdia Noir sur blanc, que es
obra molt estimable que no p'aproximà a l'es-
pectador vulgar.

No li hi, com li passa a Nietzsche, la filòsofia
ha dut Brice Parain a la filòsofia. Si que el
Nietzsche no el preocupa com a un dramàtic
d'ofici, les que fan de dramàtic són l'arribada
de la política i de les funcions municipals: el preocupa
en filòsof, com passa amb Nietzsche. El drama
de l'home es el drama de la paraula.

"Prenez un homme furieux, - dit Brice Parain -
parce qu'il sent qu'il est furieux il se sent
qu'il est de maîtriser ses paroles et alors
son langage ne traduit pas sa fureur. Il attend
même, pour laisser éclater ses paroles, que sa
colère ait diminué."

això mateix, fa anys, m'havia dit l'actr
argentina única de Rosas, tan intel·ligent, en
un assaig de la meua obra El idolo de la casa

seguint parlant Brice Parain: "En occident, on
veut dominer. on s'imagina que c'est ainsi qu'on
est libre: lorsqu'on est le maître. Et si on parle
c'est pour diriger et gouverner. Du coup, on se
méfie, on devient prudent, réservé: on ne cherche
plus à exprimer ce qui est vrai, mais ce qui on
veut obtenir l'effet désiré. Et c'est tricher,
parce que c'est tricher que chercher à dominer
le monde, la femme, les enfants. après, on ne
peut plus être que dans le faux. C'est ce qui
nous arrive."

~~un xopuc~~ Fora possible, estrenar aquesta obra,
Noir sur blanc, en un teatre apanyat? ~~un xopuc~~

Hi hauria un emprerari per acceptar-la, ^{no}
- cas que la censura la deixés passar; i no po-
drie per a aplaudir-la?

Després d'uns dies de doler tardorals, - al-
l'arribada d'algunes fulles: fulles de color de rovell i co-
lor de topa - una tempesta espectacular, mag-
nífica, que semblava cosa de teatre preparada
per un director d'escena genial: el d'un
gris de plom parell negre, llamps, trons, ca-
lamarcas.

^{H N} Després tot ~~blanc~~ i cel blau. Ho havia
passat res. És a dir, si: la tardor ens dona-
va el seu ~~adieu~~ adieu. Amb música de Wagner.
Sense serà ja l'hivern

Ving a veure si Harpers, l'editor, m'
accepta Terre sans printemps.

Éstic convenint que no es una obra vulgar. Partic-
l'amentant que tinc el deseur de publicar-la.
Amenació contra el règim de Franco, la meua
fiança d'acceptar, d'editar i de catalogar es
tanca - me ~~tota~~ les portes de la meua bella
tollada - terra sense primavera.

Hi ha exhibit, exhibit de poca sensibilitat o
poca dignitat, que hi entén, vergonyant,
per la porta de ~~la~~ servei.

~~La~~ jo, m. jo vull la porta gran,
per a poder passar-la amb el cap ben
alt. ~~Acap.~~

L'èpica i l'ingrés volum de les Memòries
de Pío Baroja, l'antimilitarista feroç, el fe-
roc anticlerical que anà a viure i a mor-
rir com un gos a l'Espanya militarista i
clerical de Franco.

aquestes Memòries de Pío Baroja, plenes
d'ineptituds i d'injustícies, de cancanes sembl i
mutilacions, són una infàmia. Hauria valgut
més que no, per propi estimació i per respecte
al seu Hèroclit, Baroja, que no ho sabés

envelhe aux dignitat, en les haques escrit. Car
et al fort d'habee - les escrit hat estat com blan-
car-se al calas de les assemblées.

En aquestes Memories, quan Balogh endevé
~~menys~~ menys odiós es quan escriu l'apuntades com
les que transcriu:

"Abora respecte a la sinceritat havia muchs
que dir: y es la res impossible, o major d'ichs
res que tota sinceritat es algo afectada, tota
afectación tiene muchs de sincero. Et acta la pa-
casi un principi de insinceritat; la sincera es
tembarse en el camp o vez paisaje y no des-
cribirla."

L'itoge que Don antoni, elmi de Notre Dame de
L'arche, fait du capi: Le capi fut donné aux pen-
ples du Nord pour remplacer le ~~sol~~ soliel

Si hay que buscarle antecedentes a Larra
res que lo más indicado son, por su moralidad,
su ~~personales~~ ~~moralidad~~ rebeldia ante la torpeza
de la injusticia, su amor a la inteligencia y
a la libertad y su profundo de amargura, el
Paul Louis Courcier de los Pamphlets politiques y el
Theinrich Heine de Germania, los Rainaldes

lin que este género de lin, ni muchs men-
que Larra les plagia ni les tomara por sus-
tels al francés y al alemán. Los hombres de
tan alta y ambada personalidad como Larra
no tienen necesidad de plagiar a nadie.
El plagio es recurso por sí mismo de los medi-
cos, de los del montón.

Era un pobre home tan pobre home que pen-
sava mal de tot-hom i de tot-hom parlava
be.

Per això en fa pensar en el que deia Paul
Valéry: Rien n'est plus dangereux que tout
le monde. Sentez donc un peu ce que tout le
monde dit de tout le monde.

Envelhe per a un home normal com jo

amic d'una noblesa exemplar, s'habia balat-
lat amb Gallimard, que no fou massa correcte amb
ell.

Feria temps que, fortigués, s'habia retirat a
Solomys.

Pierre Reverdy en Le liore de mon boud lin que
"être aimé, c'est respirer avec ton cœur".

Aquell home tenia l'obsessió de veure's. A-
quell home es deturava sempre enfront del mi-
rall per veure si aconseguia veure's no tan fa l'
altre part, a dir, que ~~ha~~ tot vol saber si po-
ta el mirall de la celata ben fet i al carall
ben pentinat. I aquell home no es veia mai,
car en el mirall tot li veia el ulls que
volien veure.

Es mirall no serveixen per a veure's com
volia aquell home.

^{meu}
S'alaba l'any i el balance no es pas massa
satisfactori: he perdut, perquè la política
incivíl de Karamirien ha blavrat Cuba en
bros del comunisme, la col·laboració de
"Cartes", que en donava 350 dolars; l'edi-
ta totot no em paga; no he pogut publicar
Tore sans Printemps; Elisabeth Hiebt, la meua
traductora alemanya, no ha cullertit la tra-
ducció de Poema de Nadal, que s'habia d'es-
trenar aquest any a Muenich; he tret allat
per: articles polítics per a les publicacions cati-
lans i castellans de l'exil, un assaig
obre Larra i la continuació de Història de
la meua vida i al meus fantomes, que no
se' puen s'alabar.

La companyia de la gent em causa, em
neguitja, m'encara. Més d'una vegada
tens ser problem. Tens una ridícula, i m'hi
dit: potser ~~era~~ car la majoria de la gent
no m'interessa i per tant la problemàtica
foua ben mesclada.

Quan arribi més be es puen arribar tot.

ho he tingut el "Premi Sant Jordi". Com
que no s'esperava - el fet d'haver-hi au-
riat la novel·la Maria Anna obreix a
altres motius - així no ha estat per mi
cap desengany.

Penso que han premiats una oportunitat
d'un senyor guatemalenc. I sembla que el ve-
dette no ha estat fet amb l'acord de tots els
que eren jurats, alguns dels quals han
dimitit. De les discussions i piribolles se'n
ha fet cas a la premsa.

El secretari del jurat és un senyor franc
Petit, ~~francès~~ que ja havia conegut a Toulouse
quan ell i jo fèiem el de refugiats.

~~El meu feia molt de temps que no veia
la meua amiga Maria Anna i ho veia en sem-
bla una cosa molt divertida actuant en
un jurat literari.~~

Aquests dies de fred em plauia parlar-los
a la muntanya. Ho en un hotel: en una
maria de bona part que em deixava una mi-
ra tranquil·la. Aquests dies ~~de fred~~
- d'hivern és l'època millor per a isolat so-
cials més que mai les maries del Mont-
seny i del Pireneu. Maries una mica de ve-
us, b' que s'home de ciutat sempre ven
en croms.

Maries ~~de~~ franceses - de l'Alpe,
del Rosselló, de l'alta Provença - per a en-
rar les de Catalunya.

Cada any Nadal em sembla més trist.
i hi he passat tant en terra francesa pen-
sant: apuntes del l'estiu!

Abans, quan vivia a Mare, cada any
escribia una Estampa de Nadal.

Ara, morta la Mare, ja no puc escriure-
les. Ho puc, apuntes de l'expressió actual: no puc.

Per a l'Historia de la meua vida i de meua

Plou, plou incessamment d'un cap de dia
a l'altre. A mi la pluja no m'es des-
gradable al camp pero me n'es a ciutat.
En una ciutat com Poitiers he de confessar
que la preferixo a la neu. Poitiers es una
ciutat tan bruta que el carrer, com
porta amb la majoria de les ciutats fran-
ceses, no tenen clavegueres i quan men-
~~ta para~~ ningun no tren la neu dels car-
rers. Quan la neu es plena el carrer
endevenen inhospitalable i hi ha el perill
de trencar-se al cap.

Fes i fes, doncs, cal m'is la pluja.
Aquets dies el riu, el clau, ha crescut tan
que ha inundat el jardins de totas les
cases de l'un costat i l'altre. (contemplant
de nit, es un riu sinistre - tan tranquil com
es el dia de bonança! - un riu de melancolia
i per als suicides.

A Poitiers, pero, ciutat tan entremesa-
lada, no hi ha suicides.

Rellegit Rilke. Lecture apassionant.

Ara, Beethoven: el concert per a piano i
aquesta.

Bona companyia la de Beethoven. Per mi
no m'hi ha de millor.

En oir les primeres notes "dieu: ~~quillse~~
Bon dia, hui. Revingut vigint. ~~El~~ fra-
is per habee - me vingut a veure m.

Bon dia encara que sigui de nit.
Beethoven es sempre el dia.

Llegit una novel·la de joves escriptors as-
panyols. Hi hi ha alguna que no es va del
tot malament, pero no m'hi ha cap que
escripiu de deb tot; no m'hi ha cap que
interessi profundament, que apassioni,
que emociioni i totas, per l'estil i el
tema, semblen repetides. Manca de per-

nalitat.

Les que m'han semblat millor en algun moment ca-
sta dia, de Susana March, Testaments en les
montanyes, de Manuel Palle, - que he adaptat al
teatre - Los Abel, d'Ana Maria Matute, apren-
diz de persona, de Paulina Campos, & Cuorp a
tierra, de Ricardo Fernandez de la Reguera, i La
morra, de Luis Romero.

El jorisme, de Sanchez Ferlosio, està bé però
té un ritme massa lent. Los expres creen en
Dios & i un millón de muertos, de José María Pie-
nolla m'han semblat dues novel·les força-
ment dolentes, d'artil heret i curpi, d'ape-
rit demagógic.

M'han contat que a Barcelona s'ha marit
d'una ~~novel·lista~~ escriptora, un noi de casa
bona, quan va al bar de manera dues i tres
ampolles de xampany, les crida en un pi-
brat i s'hi renta el peu.

~~Es~~ És una originalitat? És una bajanada.
L'estima que a aquest imbecil no li tragué
qui li tragué el cap, que, fet i fet, no li
serveix de gran cosa.

Aquesta folletis estúpida, que a cap persona
com cal folia pràctica; com deu envejarse la
talvada Sali! / Com li deu doler els ossos
d'inventar!

Pensar un conte... el d'un catedratic
don ja casat amb una històrica llançada
per històrica a la prostitució.

Pensar? Fa temps que em roda pel cap
i no s'acaba per ja que no sigui men.

He fet Mèlie a la meua dona el conte
d'Octave Milbeau i el de Fey de Hauptmann,
ambos que s'haurien pogut escriure, per
hi i tota.

Li no el toba, l'escriure, segons de per
jo en relé d'autor.

WVVVVVVV Mai, però, malgrat tanta llibre
publicat i tanta lletres no recollits en volum.

no m'habia pagat una cosa tan estranya
com aquesta.

Refer tots ~~els~~ o parlaré tots el conte publi-
cat - a l'edificació artística, la actualitat, la
Publicitat i després en les publicacions succeï-
rang, car possiblement hi ha en ell alguna
cosa bona, i reunir-los en un volum.

Fer el mateix, després d'una severa revisió,
amb les novet-les certes, roquets amb la el
millor de la vida, escrita massa depressa i asti-
tada per Rafols amb tantes errades d'impreu-
ta que se la fau il·legible.

Afegint hi les ~~de~~ escrites a l'exte, que
no cal retocar, farien tres o quatre volums
i no penals - que més volubria jo! - de molt
bon llegir.

Heu dit - rellegir, millor dit, ~~rellegir~~ - Galdós:
el Epistolari Nacional. Adhuc en el darrer, que
son el més deficient, hi ha coses molt bones.

durant un temps fou meu de sempre i
rebaixar Galdós. Heu tan estúpida com
possiblement altra.

ara, íntegrament, les coses han canviat
i hem situat Galdós entre el gran. És el lloc
que li pertoca.

Siem massa vint, referint-nos a molts
que acabem de conèixer-ni amb el qual el
tracte mai no podrà com caldria: recte, total-
ment obert i sempre tindrà un repunt de pa-
rany, prou per convencionalisme i la vicia-
lilitat.

Siem: és un bon home, una bona dona.

Perquè? Perquè no ha estat ni ha me-
tat? Perquè no ha estat ministre ni s'ha
dedicat a la corrupció de menors? ~~Per~~

La poca cosa. És una bonica pedra, repui-
tica, ~~no~~ escurada, ~~una pedreta~~ que no es
vol comprometre, incapaç de cap generalitat

i cap sacrifici. És una constatació per a quedar
be.

És una constatació que, quan ho de donar, donem
més cap.

I per mi la constatació és donar la capa sencera.
~~XXXXXX~~ Per això és que es qualifiquen, amb la
lloc plena com si el mot fos un caramel, de
bona gent m'inspiren pels simpatia. O no
me'n inspiren gens.

~~La publicació a Barcelona de l'libre d'~~
~~antoria - que tradueix al francès m'ha donat~~
~~tantes llavors - m'ha donat, a més de~~
~~molt d'alegria, que, malgrat es anys, no m'ha~~
~~ben oblidat, l'amistat d'un munt de col·~~
~~lectors, tancats, de l'editorial selecta.~~
~~Reflexió i amistat a les llavors.~~

Uns amics - amics per què? - bona gent
en el sentit marcat com el mot, m'han con-
vidat a parlar amb ells al Nadal o Lluçanet.
I jo he estat tan talis que no he rebut res-
ta.

M'han convidat no perquè m'estimien,
- no em coneixen com caldria, es pensen saber
qui sóc però en realitat m'ignoren al pui
ser i com ser - sino perquè m'han dema-
nat un favor i he pogut fer-lo. (alio,
doncs, quedar be. És un altre munt de
quedar be era convidar-me. O sigui: de fer-
me la punyeta.

Refugiats - ella catalana i ell, que val
una mica més que ella, castellà - tenen
passaport espanyol i van a passar l'estiu
a Espanya; no s'heixen en cap de les publica-
cions antipanquistes de l'exili - en realitat
no s'heixen en res res, mestres de la muller i
mestre el marit, tenen una cultura pobrissi-
ma - i han acceptat el son d'uns col·le-
gis rel·ligiosos. L'única europea i bruta,
que els creuen de bona fe molt mola, no
s'interessa l'Espanya panquista: el interès

l'ortineig a Espanya per a poder fer el curs entre el curs de la colònia veraniera d'un poble català.

A Espanya vivien malament, pobrement, fent de mestres de ningú. aquí a Espanya en molts, treballant com forenques, tenen autonomia i es donen, imbecils, a la de l'urpis.

Se tan en tan i en l'intimitat es linen republicans.

Qui deuen haver fet per la República!

Unicame, una de les meves millors alumnes, i per tan una de les millors amigues - car entre l'alumne i el mestre, cal que hi hagi amistat per a fer més oficial l'ensenyament - m'envia una targeta pregant-me que l'excusi per no assistir al curs: està hospitalitzada en una clínica.

Tement un accident, faig telefonar a la clínica. ~~El~~ El porter de la Facultat, que no es precisament home d'una gran intel·ligència, ~~no~~ - hi ha fet, en lloc del porter en fora el rector - no s'ha pogut entendre amb la clínica. Li demano que torni a trucar i em passi l'aparell. Quan em donen la comunicació pregunto l'ortat de ~~una~~ la meua alumna, i doni el nom d'ella, es clar.

- En quina secció està?

- Ho ho és.

- Tingui la bondat d'esperar un moment.

Passat ~~un~~ el moment, que me n'ha semblat molt llarg, torna de nou la veu. Per a dir-me que mademoiselle es a la secció de puericultura: ~~no~~ depressió nerviosa, deguda a un excés de treball, que la tindrà dos mesos al llit.

I al marge, car es all qui em parla em prega:

- Ho ho faci estudiar massa.

Comprenc que li cal. Se les veu del matí a migdia i de les dues de la tarda

a les sis apert per nos van d'un curs a
l'altre: angles, alemany, francès, espanyol,
~~italià~~ grec, llatí, filòsofia, psicologia, filòso-
fia, literatura.
i en així de la Formentor tenen el cap
ple de fum.

Obee una gran caixa que guarda, tal-
ment una pler, totes les obres inédites acurades
apert anys d'exili sense saber quan ni
on podrà publicar-les o estenar-les.

Escriure pel goig d'escriure, per necessitat
imperiosa d'acurades, fiant a l'ajut d'es-
trena o la publicació.

Tres novel·les, més de vint obres de teatre,
dos llibres d'assaigs, les conferències sobre força,
Lorca, Antonio Machado, la simpatia considerada
com una de les belles arts, el meu Espiri-
tual de Catalunya.

Si en lloc de França hagués triat com
lloc d'exili Mèxic, Buenos Aires, Xile ~~XXXX~~
~~XXXXXX~~ cap d'apert obres fora inédi-
tes i a la caixa, en lloc de tanta paperassa,
hi hauria roba i qualitat altra cosa.

Pers a Amèrica no hauria aconseguit el
que he aconseguit a França: ~~XXXX~~ ~~XXXX~~
~~XXXXXX~~ publicar en francès i que en
traduïssin a l'anglès, a l'alemany, a
l'italià.

Fes i fes un peu queixar. hi vell,
car queixar-se ~~XXXX~~ ~~XXXXXX~~ los serveix
per a peu el malhament i apleix i el
altre ens tinguin Mèstima.

atthament, es escriptes catalans ~~XXXXXX~~
que més valen - es ferenent totolovila, Francesc
Pujol, Alfons Mascheres, Carles August Rodana, Carles
Reba, Joan Oliver... - no han pogut fer res
a l'exili. Martimorament, car mai no he sentit
enveja del triomf d'altre.

malgrat tot i contra tot cal sempre mantenir
vivents el coratge i l'esperança. Repetir, deixar-se

anar al desengany, ser ver vulnerable. Aquan-
tar el mal temps amb bona cara, esfer i fer,
l'actitut més digna. I la ~~meu~~ ~~meu~~ ~~meu~~
millor terapèutica per a la salut del cos i
de l'ànima.

No deixar-se corrompre per la circumstan-
cia adversa. No tornar-se afe-
blit.

Després d'un temps un altre en ve.
~~XXXXXX~~ I si no ve, esperar-lo amb manca fer
vindre dignament i sense amargar la vida d'
altre.

En tal relleig Huatha fent en del Sas-
tiens. Fa molt temps que es escrita i tinc l'
impressió que es tracta d'una novel·la de
forma ben original.
He de ~~Karl~~ ~~XXXX~~ veure si ~~un~~ ~~XXXX~~ veig errat en creu-
re-ho així.

Ahans, quan era jove, havia dit, amb
una vanitat totalment anticipada - la vanitat
sempre es anticipada, atenc en homes de talent
com Eugeni d'ors - que jo mai no corregia res
del que escribia.

Després he relleig les coses escrites aquell
temps i he vist que calia corregir-les molt. O
blançar-les al fol.

De Catalunya vivien i morien - i alguns
exers d'exercit militen - sense novatges, pres-
ners de l'exili. Novatges, es exiliats, que no
hem sabut crear una acció oficial, que
els hem sabut lluitar contra França amb
cardanet i dismutor l'ouge de l'embre i el
matge d'abril, ja no comptem i ens
obliden. Obit molt justificat car amb l'e-
x il hem demostrat que som una colla de
capastres.

Com em dol aquesta inacció! i Quina
tràpita vergonya, quina tràpita humiliació
la de veure que a l'exili ningú
no se ni deixa fer res!

El refinament moral s'ha fet en un costum i
en l'ha marcat pel que en certa de vida

Quatre vius a Catalunya i després se'n van,
molt cops, a fer el verment.

Que volies més, doncs!

En tan temps ~~quatre~~ i han mort tantes coses
que a l'home el temps, - el d'auri, el d'ara - en
sembra mort. Mort i sense enterrar, corrompent-se.

Fins ara no he sabut que s'home pot viure
fora del temps.

Si s' això se'n pot dir viure, com creuen al-
guns que mengen, pensen en un jornal, van al
café, van al cinema...

Una mirada del bon temps que ens digne: l'home.

Un dia i un altre. Tots iguals. Tots produïts per
l'inèrcia.

Uns llavis madurs per ables i la cançó: el
crist de joia.
i uns llavis de ventura.

Pr. de la Pr. de la solitud, de veure i al fons de
la solitud.

- Creus en Déu?

- Creu en el bé, en poder fer una mica de bé.
No en cal, per tan, com a tu, que mai no has
~~cap~~ fet bé a ningú, creus en Déu.

Entre moratxes i el mon, i quantes finestres
clous!

El fred pieta de vermell el nas dels
pobres per a pue, prenent-los per al·lèstics, af-
ries perquin ~~esmentant~~ de donar-los una al-
moïna.

se la pastanien en vi.

Fred. Tu fets via, tallant. Jo, però, repneix
amb la samarreta d'estiu i vaig sense cas
acumellar i els jerséis que te p'ent d'alt
es posa per un dia i no res.

Ho es que no tinguí fred. En tinte, com
tot-hom. Però per a fer-me i passar un
pocs, simplement, un scrip més prouut. I
rés de bufanda, que en faria més una
que servei.

La gent, en veure'm sense jersé, en
mireu bobalada. I deuen pensar:

- Car sacris expagros! It n'ont jamaij froids,
les bougres!

Ho saben, - ells que tan beuen i tan
malament - que el més eficaç adriant
contra el fred es una bona samarreta de
lanyon.

La rancúnia. La rancúnia arren, adluc
entre os que s'haurien de plagar i apu-
dar-se. La rancúnia imbecil que tanta
les portes, deca les clades, apaga les llum
i fa del món una prisó.

La mare morta lluny de mi. Les meves
pobres mares que no han sabut la mort de
la mare i s'han quedat llindes per sem-
pre. I obertes, com si demanessin caritat.

Mai no m'he despariciat de mi mare.
He sabut sempre esperar-me.

Mai no m'he humiliat, mai no m'he apa-
nolat davant de res, davant de ningú.
Hi puja he saigut.

Et es com un propat de terra plé
de flors i de cants d'ocells.

- Hostie lanya ho est així - diu la gent
mista de gentals.
I est responde.

La massa avia dit. El ~~meu~~ ^{meu} amic el ho-
nem, per pareia de veure - ne un altre, mas
la depressio i al primer que es presenta. "jah,
hi! El amic meu!" i parebe no es ni co-
negut, car conixer el vol dir estimar, ~~no es~~
~~com facil~~

Bona pent, apunta de Limeres. i També
apunta adjectiu, bo, el blau - car no
hem més que blauar - la - massa avia. i Ri-
na pent perquè? i Perquè no ho volat ni la
avassalar! Això no es prou. Jo he conegut
Matrie i arrossing que era més bon que
certa mena de pent tinguda per bona.

Bona pent perquè, i espina per o moltys anys.
mai no heu ^{per} cap mal a ningú. Hi sap
be. (car, pent, empadissim i convida a
passar el Nadal amb ell no es cap be. obli-
gar-me a avarantar la meua presència,
la meua conversa, la meua indolència, la meua
indolència no es cap be.

Sons perquè apleto el concit? Per l'iali-
tats, per apurar estupiditat prejudici de la so-
cialitat, que tan poc dona a la pent
benita i del qual tan orgullosa s'alta. Per
sociable, tenir moltes conecences, anar de
visita a casa de l'un i a casa de l'altre,
perdre el temps a casa de l'un i a casa
de l'altre... Perdre el temps? El qui no
sap què fer-ne no el pot perdre. El que
creu que el temps els serveix per a men-
jar, dormir, penyar un jornal i fer
visites no el pot perdre car tota la seva po-
ssible vida es temps perdut.

La pent ~~no passa~~ amb qui passara
el Nadal a Limeres, es pent d'apunta mena.
El, castellà; ella valenciana. El fill, fran-
ces i simultaneamente satisfet de ser francès.

El i ella pertanyen al magisteri, un mes-
ter de minging. L'altre es mestrey de mi-
nyons, es on he treballat - descomptant unes
propisimes excepcions - la pent més inculta
i obligea. Alguns de Limeres no pertanyen,

- Si això no me'n parlava més. ^{C. una guitarra.}

Tenen la casa mollada amb un punt abominable: cartells de toros, posterets, cartonyols, rajols de Valencia. Sol hi ha una veia, al menjador, que fa bonic. En tot el canari tenen un peripetito que llança uns crits afirosos dia i nit.

Tenen una discoteca a base de passolotes, tangos i cançonets curts.

- Vols que fem una mila de munita?

- Ho, no; no v'amerixin, que la munita no m'agrada.

Van cada tarda a un cafè they frequentat per una gent theyja.

Faciten a ~~XXXX~~ amics seus - un professor retirat, un funcionari de la Prefectura, un repòrt ... - que em volen conèixer.

Em porten a prendre el te a casa d'altres amics que també em volen conèixer i de la consideren des puig no m'interessa gens. Em fa l'efecte que a Linnopolis la gent, que es veu que ~~ella~~ no sap què fer, no te altra presumpció ^{de} ~~de~~ conèixer-me. Cosa que, és clar, no em fa cap gracia.

Veig que em volen thuir, com a tipaço blutien un toro i apu a trancar una cupletista i jo, per a venjar-me, quan torn a la casa on anem de visita, faig el suurol per a pua, després, comentin el visitat.

- I aquest és el gran home que ens heu dit?

No s'interessen pel perill de fixisme a França ni per l'objectiu del copim franquista. Sol és interassa una cosa: treballar, treballar com dos formiguetes, anar del col·legi baix al col·legi de les monges, guanyar lous per a anar, a l'estiu, a fer el merdip a Linyaga.

Oblidar un detall: és tres uois d'aquest matrimoni de refugiat espanyol un lly's Voutty, que, tot-hom ho sap, és una organització real-

cionaria. Tu d'ell, més ximple que es altres,
es passa no sé quantes nits plorant perquè volia
anar a Egipte.

~~Ha anat de vacances una altra persona. També ha~~
~~permanent i sempre, sempre i sempre en un lloc~~
~~de vacances, ahir, ahir~~

La dona, que no sap un corall de francès,
que no el sap parlar ni escriure, coneix el
"deu" dels fills i ho fa, prou a deu, bastant ma-
lament. Com molts valencians, parla sempre en
cartella i es anti catalana. Ho es perquè si no
sabes perquè, les anti català - o anti cartella, o
anti andalus - sempre m'ha semblat una idiota.

~~Ha anat~~ Pense que sincerament ni entel-
lectualment ni no em tipes a aquesta gent
que no creia que venien a mi per amistat i
venien per interès. Què hi faig, doncs, entre
ells?, em pregunto profundament dispuatat de
mi mateix, de la meua feblesa, de la meua
socialitat.

La nit de Nadal ha estat afosa. Vinters,
menjar i beure fora de mesura, nits, rialles,
canyon, call.

Tant be com d'havia passat en un poblet
mariner de la Bretanya o en un poblet munta-
nyenc del Rosselló, entre gent senzilla i inevitable-
ment bona, que no tingueris la mania de voler
fer el senyor ni de tingueris guitarras, pan-
deretes, castells de toros ni cap dels de València!
Com m'han fet perdre la nit de Nadal a-
questa colla de ximplers!

He pogut passar el fi d'any a casa. He
fet textos que tenia molta feina.

He de Lluïses no em volem deixar anar.

- Què di'is fins a l'obertura del curs!

- Ho sento, però no puc.

Decidiren:

- Doncs be: l'any vinent no el deixarem
marxar tan aviat.

Jo, després com ve, pensava:

- L'any vinent no em deixarem marxar ni

tant ni ariat perpena un vintei.

— Si de Linxopas am deien que de les ias-
tar i tarjetar que reben per Hadal i Cap
d'Any tot contestaven les de compromís.

— En reben moltes?

— Moltes: ~~per~~ quinze o vint.

— Doncs ja en els prop de vintanta i les con-
tents totes, però si podes tot contestaria les
des amics.

Les faux ney en carton. Terre sans Printemps.
Notre peuple est trop sombre, trop maussade. Il ne
rit plus et il faut qu'il rie, il faut ~~qu'il~~ que
les touristes qui nous rendent presque malade
aient la ferme conviction que ce pays est
le seul ~~monde~~ pays heureux du monde.

Vivim del turisme, que es l'industria nacio-
nal. Es la nostra ripresa, car les que dona-
tan abondament la nostra terra estimada:
fruits, blat, teixits, minerals i ~~les~~ les ensuen-
ten molts amics que ens ajudaren a que-
nyar la guerra i que, com que volen cobrar,
resulta que no son tan amics com ens pensa-
vem. Cal, donec, que el turista se'n vagi content
de l'estada entre nosaltres. Cal que se'n vagi
convencut que aquí el poble viu content i feliç
com amb els del demà. Cal que el turista se'n
vagi convencut que la vida a casa nostra
és com una festa major, com una kermesse, i
que la nostra nació es com una muralha de
Xauxa.

— Fer que la gent ripi ~~en~~ sense paure, per
deure, es molt difícil. La gent, si i arren del
mon, tot veu que no te diners i menja i beu
be.

— Fins a aquest extrem no hi podem arribar
car forem nosaltres el que havíem de pa-
gar la festa i el que, per tan, ja no ven-
riem. Però, veu, no est que ripim. Homos
cat que les hemblis.

— I com les obsequiem?

(i com un carnaval de tot d'any)

- Se he ting pensat: posant nos en public un nas de carto.

El bisbe, el general, el President de l'Audiencia, el savi, esverat, i Monathas?

- Monathas, que som el que hem de donar l'exemple. Jo seré el primer en donar-hi perquè no shipuin q no mai no donem res.

- I llavors si que el poble riurà per d'una manera ben irrespectuosa.

- Ho, perquè el poble també portarà nos de carto.

- Però monathas, es capellans!...

- Es capellans, l'exercit, i as es aristocrats, es troopers. i Tot-hom!

- Les senyors també?

- He dit que tot-hom! Secretariem obligats d'us de nos de carto, quia en vegia el de fora casa diran: qualse del mon hi ha un poble tan divertit, tan beninista com aquest.

- I es que plorin?

- ~~Que hi ha~~ Semblari que plorin de tan riure. Per amagar les llàgrimes un hi ha com un nas de carto. A més a més, així solucionarem el problema de l'atur forçat. Tots es pobres faran nous de carto. Crearem fàbriques de nous de carto en tot el territori nacional. Etc, etc.

L'escena del carrer, sinistre, d'una protesta es-piñent; oferts. Munda. a la tribuna, al final Palmes, al llum, pueras, academias, com en un purpur.

Prohibit entir de casa ni anar al teatre, al cinema, al futbol, e mista sens el nas de carto.

Tot això en faro que faci pensar en foya i en Callot. Té majà. Cop de puny i expulsió ~~XXXXXXXXXX~~ pada en té majà.

L'any v'atomizada amb un fred intens, un fred que convidava a no sortir de casa. Fa de mal anar pel carrer, que el vent plaga estombra. Planyo es que hem de tuel altre a l'aire blinc.

Indubtablement, s'arà més be cora del fce,
fumant una bona pipa i llegint un bon llibre.

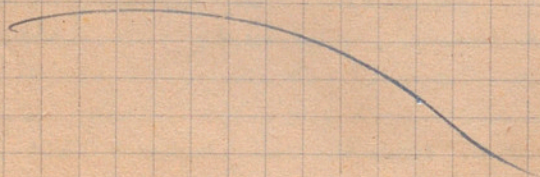
Sug l'esper que un tot-hom pot fer.

El barímetre marxa, a mig dia, dixer plauy
eta galo.

Hir de fi d'any, que ~~però~~ ha arat
catastròfic en tots els ordres. i l'heip. i l'indit.
Un any ~~però~~ que he passat ~~però~~ dominat
per l'indignació, - totament, encara ~~però~~ ~~però~~
sensible al l'indignació, lo que vol dir que
encara ~~però~~ jo ve - i que dejectats en mi l'es-
pectacle Heip i l'indit d'un món que va a
la deriva. Un any ~~però~~ que he passat
maleint i esperant.

Esperant que? i el que, per inèrcia i man-
ca de dignitat tal vegada no cridaré mai.

I, ahi per instant, començava l'any nou.
I era tan vell, tan cixre, tan brut com el que
arà a punt de néixer?

Tout le monde a des chances de gagner au GRAND CONCOURS

1957 - 1958

SPÉDIC L 322

KOHLER

En effet, tous ceux qui savourent le délicieux chocolat à croquer KOHLER à la pâte fine et légère, à l'arôme incomparable, peuvent participer en même temps au grand concours des "Merveilles du Monde", alors, non seulement ils seront "Fous de KOHLER" mais encore ils pourront gagner l'un des magnifiques prix offerts par KOHLER & NESTLÉ.

Pour cela il suffit de remplir l'album "Merveilles du Monde" N° 4 avec les images qui se trouvent dans toutes les tablettes de chocolat à croquer KOHLER, et de répondre juste aux questions posées.

ATTENTION ! Ce nouveau concours sera encore plus passionnant que les précédents. En effet, le gagnant pourra réaliser le rêve de sa vie puisqu'il recevra :

5 MILLIONS DE Frs en espèces

2ème prix : 2 MILLIONS de Frs en espèces

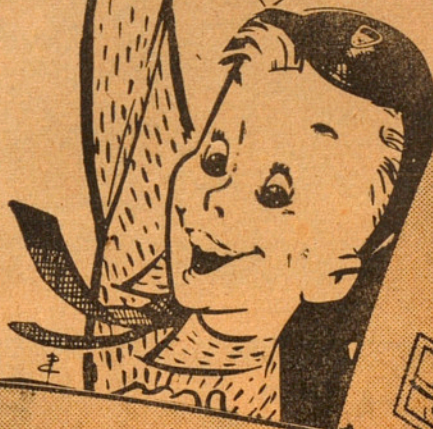
3ème prix : 1 MILLION de Frs en espèces

4ème au 6ème prix : 500.000 Frs en espèces.

En tout : 10.000 PRIX

LE MEILLEUR CHOCOLAT DU MONDE

CARAN D'ACHE

309

MARQUE DÉPOSÉE

SCOTCH

BRAND

au service de l'étudiant

Ayez toujours un petit Dévidoir "SCOTCH" sous la main, par exemple dans votre cartable ou dans votre pupitre.

SCOTCH est tellement pratique dans la vie quotidienne de l'étudiant... Pour réparer vos pages de livres ou cahiers déchirés, assembler des feuillets, réunir une documentation, fixer la couverture de vos livres, accrocher un emploi du temps au mur, sans abîmer celui-ci et même réparer provisoirement un verre de lunettes ou un stylo cassé.

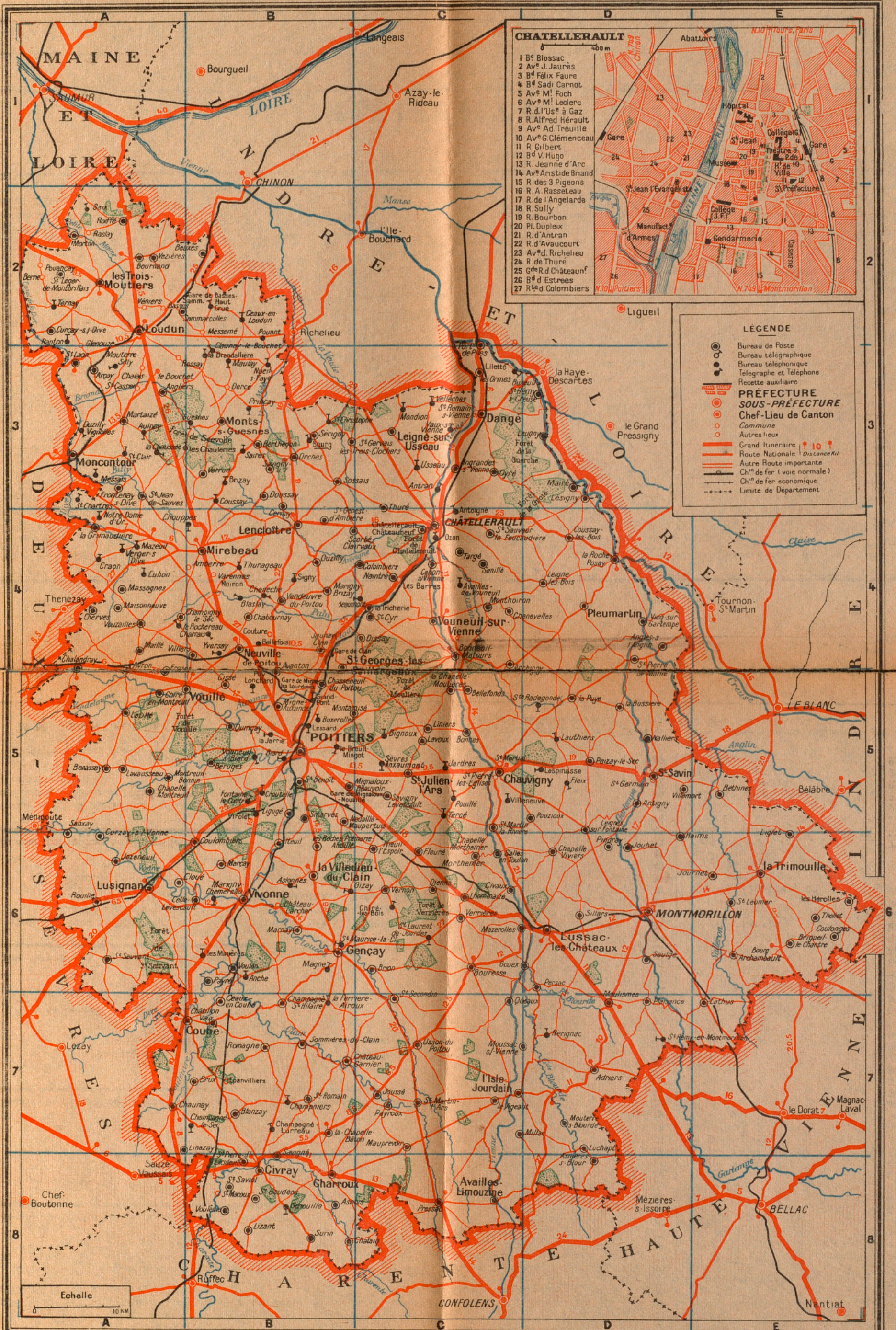
CHEMINS DE FER FRANÇAIS ET RELATIONS INTERNATIONALES

Lignes principales — Lignes secondaires
Autobus S.N.C.F. - - -

CARTE DES SERVICES POSTAUX DU DÉPARTEMENT DE LA VIENNE

- ① Hôtel de Ville
- ② Préfecture
- ③ Palais de Justice
- ④ Hôtel des Postes
- ⑤ Gendarmerie
- ⑥ Université
- ⑦ Théâtre
- ⑧ St Porchaire
- ⑨ N.D. La Grande
- ⑩ Marché
- ⑪ Tour St-Jean
- ⑫ Lycée de Gargons
- ⑬ Baptistère St-Jean
- ⑭ St Radegonde
- ⑮ St Hilaire
- ⑯ Ec. Norm. Instituteurs
- ⑰ Ec. Norm. Instituteurices
- ⑱ St Martin
- ⑲ Chambre de Commerce

51 Km. PARTHENAY N.148 B ▲ N.147 SAUMUR 88 Km

↓ N.10 NIORT 74 Km

▼ N.741 CIVRAY 52 Km

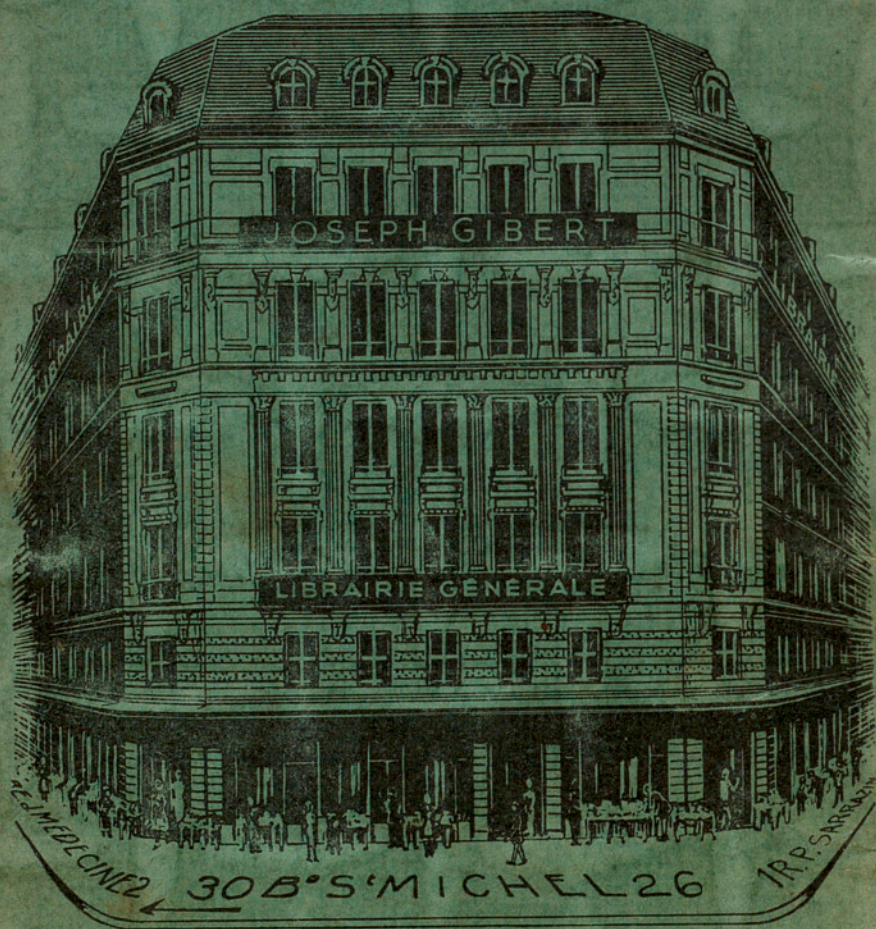
60 Km. LE BLANC N. 151 N. 147 LIMOGES 118 Km

LIBRAIRIES JOSEPH GIBERT

1886-1956

70 ANNÉES AU SERVICE DU LIVRE

VENTE • ACHAT • ECHANGE
TOUS LES LIVRES & FOURNITURES

30, BOULEVARD SAINT-MICHEL, 26
PARIS (6°) - Métro: ODEON et LUXEMBOURG
ANGLE DES RUES RACINE, ECOLE DE MÉDECINE, PIERRE-SARRAZIN